

3 1761 03524 5562

UNIV. OF
TORONTO
LIBRARY

BINDING LIST AUG 15 1923

LL
P7217trG

Titus Maccius

(M. ACCI) PLAUTI

TRUCULENTUS.

CUM

VARIIS LECTIONIBUS CODICIS AMBROSIANI,
PALATINORUM ET CODICIS PARISIINI

IN USUM LECTIONUM

EDIDIT

C. E. GEPPERT.

181043
5/6/23

BEROLINI A. MDCCCLXIII.

TYPIS TROWITZSCHII ET FILII.

1775

M. A. G. P. A. U. T. I.

RECEIVED

1775

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

1775

1775

1775

1775

PRAEFATIO.

Ad hanc Truculenti editionem adornandam codicibus usus sum quattuor, Ambrosiano, codice Camerarii Vetere, Decurtato et Parisino. Ex Ambrosiano folia adhuc supersunt sex, quae textum continent a v. 112 usque ad v. 146, deinde a v. 180 usque ad 317, denique a v. 352 usque ad v. 389, ut olim indicavi in libro de codice Ambrosiano p. 27. Inde ego omnia, etiam minutissima, enotavi. Codicem veterem meo rogatu denuo perscrutatus est Köhlerus, vir doctissimus, ex cuius copiis intellexi, etiam in hac fabula Pareum diligentissime et amplissime officio suo functum esse: perpauca enim praetermisit, unde solidum textui lucrum peti potest. Consentit autem hic codex fere ubique cum codice Decurtato, cuius imaginem Schneiderus exprimendam curavit Vratislaviae a. 1834. Codicem Parisinum, de cuius indole dixi in praefatione ad Trinummi editionem alteram p. XIV et in adnotationibus p. 122, ipse contuli. Ex his libris omnia attuli, quae ad textum constituendum vel ad indolem eorum perspicendam idonea visa sunt: consulto autem omisi errores, qui ex prava syllabarum vel vocabulorum distinctione nati sunt et alia quaedam, quae nulli usui sunt.

De versibus denique comicis et de arte Plauti satis a me disputatum est in praefatione ad Trinumnum et in libro de enunciatione Latinae linguae in vetere Romanorum dramate nec quidquam habeo, quod addendum esse videatur.

Scripti Berolini m. Novemb. a MDCCCLXIII.

ARGUMENTUM.

Tres unam péreunt adulescéntes mulierém,
Rure unus, álter urbe, péregre terciús,
Utque ista ingénti militém tangat holó,
Clam suppositiv sibi clandéstino editúm.
5 Vi magna sérvos est ac trúcibus moribús,
Lupae ne rápíant domini pársimoniám;
Et is tamén mollitur. Miles advenít
Natique caússa dat propénsa munera.
Tandem compréssae pater cognóscit omniá,
10 Utque illam dúcat, qui vitiárat, convenít
Suomque is répetit a meretríce subditúm.

4. codd. sibi supposuit. 6. V. Lutpoeni D. I. . . poeni. P. Ut inopem
9. V. D. Tamen. 10. V. D. litam p. illam, quod P. om.

DRAMATIS PERSONAE.

DINIARCHUS, ADULESCENS.

PHRONESIUM, *) MERETRIX.

GETA, SERVOS..

CALLICLES, SENEX.

ASTAPHIUM, ANCILLA.

STRATULLAX, SERVOS. **)

STRATOPHANES, MILES.

STRABAX, ADULESCENS RUSTICUS.

ANCILLA ALTERA.

*) V. ubique Pronesium.

**) cf. Cic. ad Att. XVI, 15.

PROLOGUS.

Perparvam partem postulat Plautus loci
 De vestris magnis atque amoenis moenibus,
 Athenas quo sine architectis conferat.
 Quid nunc? daturum estis, an non? adnuunt.
 5 Minor equidem vobis me ablaturum sine mora.
 Quid si de vostro quippiam orem? en abnuunt.
 Enim hercle in vobis resident mores pristini,
 Ad denegandum ut celeri lingua utamini.
 Sed hoc agamus, huc qua ventum est gratia.
 10 Athenis agitur, ita ut hoc est proscenium,
 Tantisper dum transigimus hanc comoediam.
 Hic habitat mulier, nomen cui est Phronesium.
 Haec huius saeculi mores in se possidet:
 Numquam ab amatore postulavit, quod datum est,
 15 Sed reliquum dat operam ne sit reliquum
 Poscendo atque auferendo, ut mos est mulierum.
 Nam omnis id faciunt, cum se amari intellegunt.
 Ea se peperisse puerum simulat militi,
 Quo citius rem ab eo avertat cum pulvisculum.
 20 Quid multa? locus huic si suppetet mulieri,
 Is cum anima ad eam habentiam omnem evorteret.

V. 1—3 cf. Prisc. de metr. Ter. c. 2, 9. Apuleius Flor. IV n. 18 ed. Hildebrand. 4. V. D. adnunt P. at nunc. 5. V. D. Melior me quidem. P. Meliorem quidem. Scripsi Minor equidem. 6. codd. omm. en. P. abducunt. 7. Enim hercle V.; D. Eum hercle P. Mehercle. V. in nodiis D. P. inodiis. 9. codd. qua huc. 10 codd. tracto. Scripsi agitur. 12. codd. nomine. 14. codd. suo postulat id p. postulavit. 15. Sed reliquum Camerarius: codd. Sed reliquam. 19. codd. auferat p. auertat. 20. V. multa . . . . Stue si superet muliere. D. multa superet mulierem. P. Multa superest mulierem. Scripsi locus huic si suppetet. 21. codd. omnes: his — ad eum habenti. Deinde omnem, quod codd. omm., addidit Scaliger. Denique P. evorterit V. erceteritur D. erteteritur.

DINIARCHUS.

- Non omnis aetas ad perdiscendum sat est
 Amanti, dum id perdisceat, quot pereat modis,
 Neque eam rationem capse unquam edocuit Venus,
 25 Quam penes amantum summa summarum redit,
 Quot amans exemplis Iudificetur, quot modis (5)
 Pereat, quotque exoretur exorabilis!
 Quot illic blanditiae, quot illic iracundiae,
 Quot sunt pericula amanda! di vostram fidem, hui!
 30 Quid perferendum est etiam praeter muneram!
 Primum dum merces annua: is primus bolust. (10)
 Ob eam tres noctis duo, cum interea loci
 Aut aera aut vinum aut oleum perit aut triticum.
 Tentat, benignusne an bonae frugi siens.
 35 Quasi in piscinam rete qui iaculum parat,
 Quando abiit rete pessum, tum adducit sinum: (15)
 Si inretit rete pisces, ne effugiant, cavet,
 Tumque hic tumque illic irretitos impedit
 Pisces usque adeo, donecum eduxit foras,
 40 Itidem est amator. Si id, quod oratur, dedit
 Atque est benignus potius quam frugi bonae, (20)
 Adduntur noctes: interim ille hamum vorat.
 Si semel amoris poculum accepit meri
 Eaque intra pectus se penetravit potio,
 45 Extemplo et ipsus periit et res et fides.
 Si iratum est scortum forte amanti suo, (25)
 Bis perit amator, ab re atque ab animo simul.
 Sin alter autem potior est, itidem perit.
 Si raras noctes ducit, ab animo perit:

V. Dimareus. D. P. Dinarchus. 22. Varro de l. l. p. 194 ed. Spengel: est satis. 23. P. is p. id. Prisc. de metr. Ter. 2, 9 hic. 24. edocuit Prisc. l. e.; codd. educet. 27. V. quoque exoritur D. exoriter. 28. V. blanditier D. blanditer. 29. V. D. sunt quot sui, P. sunt quot sunt. 30. perferendum P.; V. D. perierandum. Vat. Lips. alter perietandum. 31. merces Gronov.; V. miro D. miror P. meret. D. annuus P. animus. Deinde V. primos e bolust D. primus ebolust. P. premii si obolus est. 32. V. dutor D. tutor. P. ducunt. 33. V. D. ara. codd. omm. perit. 36. codd. omm. tum. V. finfa p. sinum, D. P. infra. 37. Si inretit Both.; V. Sin iecit D. sin ietit. P. si non ierit. Deinde codd. piscis ne effugiat. 38. Tumque hic tumque illic Both.; codd. Dum huc dum illuc. Deinde irretitos Scaliger; V. D. reteor, P. rete. 39. codd. dolium foras eduxit. 40. codd. Ibidem. Deinde si P.; V. D. set. 43. meri Both.; codd. mere. 46. codd. scortum fortet. 47. atque ab animo Goller; codd. omm. ab. 48. autem — itidem Acidalius; V. Sin alter alteri D. sin aliter alteri. P. om alteri. Deinde V. D. potius. codd. omnes: idem. 49. P. ratas p. raras.

- 50 Sin inerebrávit, ipsus gáudet, res perit.
Ita cantio ést in aedibús lenonís: (30)
Prinsquam unum déderis, centum, quae poseat, parát.
Aut aurum périit, aut conscéssa est pallulá,
Aut empta ancilla aut aliquod vásum argenteúm,
- 55 Aut aliquod vásum aenum aut léctus dapsilís
Aut armarióla graeca, aut áliquíd semper ést, (35)
Quod pereat débcatque amáns scorto suó.
Atque haec celámus nos damna, úna industriá
Cum rem fidémque nosque nómset perdimís,
60 Ne quid paréntes neu cognáti sentiánt.
Quos dum celámus si faximus consciós, (40)
Qui nostrae actáti tempestíve temperánt,
Ut antepárta demus póstpartoribús,
Faxim lenónum et scortorúm posthac minús
65 Et minus dammósorum hominum, quám nunc sunt, siét.
Nam nunc lenónum et scortorúm plus est feré, (45)
Quam olim muscárum est, cum calétur maxumé.
Nam nusquam alibi si sunt, circum árgentariás
Scorta et lenónes desidént quotidié.
70 Ea nimia est rátio, quippe qui certo sció
Fere plus scórtorum esse iám quam ponderúm, (50)
Quas quam quidem ád rem dicam in árgentariás
Referre et habére, nisi pro tábulis, nesció,
Ubi aera pérscribantur úsurariá,
75 Accepta díco, expensa né quis censeát.
Postremo in mágno populo, in múltis hominibús, (55)
Re plaecida atque ótiosa, víctis hostibús,

50. V. sinorebrauit, D. si inerepauit. 51. V. Iteca in aedibus lenosis. D. P. Ita et in aedibus lenosis. Scripsi ita cantio est. 53. V. D. aut perit aurum conscéssa, nisi quod D. concéssa, Porph. ad Hor. ep. 1., 18, 55. Aut perit aurum aut conscéssa est pallula. P. aut petit aurum quod conscéssa. schol. Crnq. ad Hor. ep. 1, 18, 55. Aut perit aurum, quod conscéssa pallula est. 54. aliquod vasum aenum Góller: codd. vasum ahenum aliquod, nisi quod P. aliquíd. 55. V. D. laptiles. 56. codd. omm. est. 58. V. D. dammina industria, nisi quod D. clammina, P. damna industria. 59. D. Quoniam p. cum. 60. codd. neque p. Ne quid. 61. codd. cum p. dum — faciinus. 62. V. D. tempestiuo temperint. 63. V. Umę. D. P. Unde. cod Barth. ut ne. codd. omnes anteparata. 64. codd. plus est p. posthac, om. minus, quod addidit Acidalius. v. 67. in codd. postponitur sequenti. 69. Scorta et lenones Both.; codd. scorti lenones. Deinde desidént Ritschelíus; codd. quasi sedent. 71. codd. eri p. fere. 72. Quas Ritschelíus: codd. quos. Deinde quam quidem Góller: codd. quidem quam. 73. codd. omm. et. 74. V. ae. p. aera D. P. hae. 75. accepta Acidalius: codd. accipiat p. accepta, neque p. ne quis. 76. V. id magno populo. D. P. id magno in populo multis hominibus. Deinde codd. omnes mulier p. multis.

- Amare opórtet omnes, qui quod dent, habént.
 Nunc haec mihi méretrix, quae hic habét, Phronesium,
 80 Suum nomen ómne ex pectore éxmovit meó.
 Nam me fuisse huic fateor súmmum atque intumúm, (60)
 Quod amantis múlto pessimum ést pecuniaé.
 Eadem, postquam álium repperit, qui plus darét,
 Damnosiórem, me exinde ámovit locó,
 85 Quem manifesto ódium sibi esse mémorabat malá,
 Babyloniénsem militem: is nunc dicitúr (65)
 Venturus péregre; eo nunc cónmentata est dolúm.
 Peperisse simulat sese, ut me éxtrudat forás,
 Atque ut eum sólo pergraecétur milité.
 90 Eum esse simulat militém puero patrém.
 Eo isti suppositum puerum opús erat pessumae. (70)
 Mihi verba rétur dare sese; án me censuit
 Celare sé potesse, grávida si forét?
 Nam ego Lemno advénio Athenas núdius terciús,
 95 Legatus quo hinc cum publico ímpério fui.
 Sed haec quis múlter est? Astáphium ancillulá. (75)
 Cum ea quoque étiam mihi fuit commercium.

ASTAPHIUM. DINIARCHUS.

ASTAPHIUM.

- Ad forés auscultáte atque adsérvate aedes
 Ne quis ádventor grávior abeat, quam adveniat
 100 Neu manus qui attulerit steriles ád nos intro
 Foras expórtet gravidás. Novi ego hóminum mores.
 Ita nunc sùnt adulescéntes moráti: quippe (5)

79. codd. Nam mihi haec. V. Pronesium. 80. V. D. omnes P. omnem. Post v. 80. V. D. addunt *Phronesium, nam Phronesis est sapientia*, P. tantum *Phronesium*, ceteris omm. Delevit hunc versum Canterus nov. lect. 7, 10. 83. D. prius p. plus 84. V. D. mihi exinde immouit, nisi quod V. exine. 85. manifesto odium Bothius: V. D. qui manifesta ac odiosum, P. quem infestum ac odiosum. 86. V. D. Babyloniensem. 88. codd. Reperisse. 90. V. D. simulant. Hic versus in codd. praeponitur antecenti. 91 P. Eo isti supposito puero opus pessimae — erat addidit Lomann. V. D. Eum isti suppositum puerum. 92. codd. se. V. D. a me. 95. quo hinc Both; V. D. hinc quod, P. hinc quo. 96. V. D. quibus melius p. quis mulier. P. om. quis mulier est. Deinde codd. Astaphium est ancillula: est del. Göller. 97. V. D. ergo p. ea.

98. adservate Prisc. de metr. Ter. 2, 18: V. adseruas D. seruas. P. asservabis. 100. manus qui — ad nos intro Both.; codd. qui manus — intro ad nos. 101. codd. gravidas foras exportet. 102. codd. adulescentes morati sunt. Deinde quippe Both.; codd. quin ei.

Ut semel adveniunt ad seorta congerrones,

Consulta sunt consilia, quando intro advenērunt ad nos.

105 Unus eorum aliquis osculum usque oggerit amicae.

Dum illi agunt ceteri cleptae, quod coeperunt,

Cum vident quempiam se adservare, obluunt, (10)

Quippe custodem oblectant per ioculum et ludum.

Saepe de nostro edunt, quod factores faciunt.

110 Fit pol hoc et pars spectatorum haec vos pol scitis me haud mentiri.

Ibi est ibus pugnae et virtuti de praedonibus praedam capere.

At ceastor nos rursus lepide gratificamur furibus nostris. (15)

Nam ipsi vident bona eorum aggerimus atque etiam ultro ipsi adgerunt ad nos.

DINIARCHUS.

Me illisce quidem haec verberat verbis, nam ego huc bona mea accongessi.

ASTAPHIUM.

115 Commemini: iam pol eum ipsum ad nos, si domi erit, mecum adducam.

DINIARCHUS.

Heus! mane dum Astaphium, priusquam abis.

ASTAPHIUM.

Quis revocat?

DINIARCHUS.

Sciēs: respice huc. (20)

ASTAPHIUM.

Quis est?

DINIARCHUS.

Vobis qui multa bona esse vult.

103. codd. aut p. ut. Deinde semel Both.; V. senet D. senec. P. se nec.
 104. codd. consilio. P. adveniunt. Deinde omnes omm. ad nos. 105. V. oenus
 codd. oculum. V. D. amicensque oggerit, P. amicae usque aggerit. 106. codd.
 agant. Tm V. litteris miniatis addit SSCETERI CLEPTAE quae a D. et P.
 absunt. codd. omnes omm. quod coeperunt. 107. Cum P.; V. D. Sin. V. D. ob-
 ludeant. P. obluunt. 108. codd. qui p. quippe, et oblectent, nisi quod D. oblet-
 tent. 109. saepe de nostro Bothius; codd. de nostro saepe. V. fectorum
 p. factores. 110. V. D. scistis pol haec nos, nisi quod V. poliet p. pol haec.
 P. om. pol et vos. 111. P. Ubi. V. sibus p. est ibus, D. usibus, P. usus.
 112. A ceastor, quod omm. codd. ceteri omnes. V. rusum. Deinde codd. omnes
 cum A. referimus gratiam p. gratificamur. 113. A. eorum quum aggerimus bona,
 codd. ceteri: eum eorum aggerimus bona. Deinde atque A.; V. D. loqui, quod
 om. P. 114. codd. illis p. illisce. A. quidem haec verberant — bona mea digessi.
 V. done adcessi D. dona concessi. P. dona connessi. 115. pol eum ipsum ad nos
 A. solus: V. D. pol ego umsum, P. pol ego visam. Deinde V. D. erat p. erit.
 116. P. om. abis. 117. Quis P.; A. V. qui, quod om. D.

ASTAPHIUM.

Dato, esse sí vis.

DINIARCHUS.

Faxo erúnt.

120

Respice huc modó.

ASTAPHIUM.

Oh!

Enicas me míseram, quisquis és.

DINIARCHUS.

Pessuma, mané.

ASTAPHIUM.

Optume, odio és.

Diniarchusne heíce est? atque is ést.

DINIARCHUS.

125

Salva sis.

ASTAPHIUM.

Et tú

Fer contra mánum et pariter graderé. (25)

DINIARCHUS.

Tuis servio atque aúdiens sum imperiís.

Quid agis?

ASTAPHIUM.

Valeo ét validum tencó.

Peregre quoniam ádvenis cena detúr.

DINIARCHUS.

130 Bene dicis ét benigne. Aín, quo eas, Astáphium? amabo.

ASTAPHIUM.

Sine, era quo iússit, ire mé.

DINIARCHUS.

Eas, sed quid ais?

ASTAPHIUM.

Quid vis?

119. codd. si esse nis. 120. Oh A; codd. ceteri io. 121. V. D. Tenicas. 122. V. D. pessimam Anel. Prisc. de metr. Ter II, 10 pessima mane. 123. A. cum Prisc. l. c. optime, odio es. V. D. optume odiosus es, nisi quod V. optume. P. om. optume; odiosus es. 124. codd. omnes cum A. Diniarchusne illic est. 125. Salva sis. Et tu A.; V. D. isaduas lissi ituli, nisi quod D. ittuli, P. is ad vos lissi attuli. 126. Fer A.; V. D. fert, P. ferunt — gaudere p. gradere. 127. Tuis A.; ceteri Tibi. 128. ualeo A.; V. uade, D. uale. P. valens. 129. cena detur A.; V. D. centur, P. lactor. 130. A. Bene dicis benigne quo eas Astaphium amabo, om. et et aín. Ceteri: Benigne dicis p. Bene dicis benigne, deinde, om. quo eas, V. Astat cum ambo, D. astate ambo, P. asta te amabo. 131. codd. omnes cum A. sine me ire quo iússit.

DINIARCHUS.

Dic, quo iter incéptas? dic, quis ést, quem accersas?

ASTAPHIUM.

Obstetricem

Archinam.

DINIARCHUS.

Mála tu femina és: oles unde es disciplinam.

Manifesto méndaci, malá, te teneo.

(30)

ASTAPHIUM.

Quínam? amabo.

DINIARCHUS.

135 Quia te adductúram huc dixerás eumpse, nón campse.

Nunc mulier fácta est ex viró: mala es, praestigiatrix.

Sed tandem lóquere: quis is homo ést, Astaphium? nóvos amator?

ASTAPHIUM.

Nimis otíósum te arbitrór hominem esse.

DINIARCHUS.

Quí arbitrare?

ASTAPHIUM.

Quia tuo vestímento et cibó alienis rébus curas.

(35)

DINIARCHUS.

140 Vos mihí dedistis otíúm.

ASTAPHIUM.

Qui? amabo.

DINIARCHUS.

Ego éxpedibo.

Rem perdidí ápod vos, vos meúm negotíum ábstulistis.

Si rem servássem, fuit ubí negotíósus essem.

132. Dic A.; ceteri istie. Alterum die abest a codd. omnibus. Deinde quis est A. P.; V. D. quies. Denique A. Archiliam Meretricem, ceteri Archinam obstetricem. 133. Mala tu femina es A.; ceteri omm. tu. Deinde A. oles iam unde tu es disciplinam. V. D. soles unies disciplinam. P. soleo una est disciplina. 134. Manifesto mendaci A.; V. manifesta mendacii D. manifesta mendacia. P. manifestam mendacii. A teneo te. codd. omnes Quid iam p. Quinam. 135. V. D. P. Qua te adducituram. Deinde eumpse Lindemannus: codd. eum ipsum. Denique non eampse A: V. i non ea asae, D. P. inonca ase. 136. A. facta est eam ex viro. V. D. mala est. Deinde P., om. es: praestigiatrix, V. D. prestigiator A. praesirigitor. 137. A. homost. V. astaphiunous. P. om. is et novos. 138. V. Nistus p. Nimis. Deinde te arbitror hominem esse A.; P. arbitror hominem te esse, V. D. arbitror hominem esse, om. te. Denique Qui A.; P. Quid, V. D. quinam. 139. Non. 499, 9 tu. 140. mihí dedistis otium A.; V. D. otiosum, P. me dedistis otiosum. Deinde Qui A.; V. D. Quid iam P. Quid nam D. P. omm. ego. 141. codd. omnes praeter A. omm. apud vos, vos. Non p. 477 rem perdidí apud vos. 142. A. seruauissem.,

ASTAPHIUM.

An tu bene rēris publicum aut amores alia lege
Habere pōsse postulas, quin otiosus fias? (40)

DINIARCHUS.

145 Illa, haud ego, habuit publicum: pervorse interpretaris.
Nam advorsum legem a me et meam scripturam pecudem accepit.

ASTAPHIUM.

Plerique idem, quod tu facis, faciunt rem male gerentes:
Ubi non est, scripturam unde dent, incusant publicanos.

DINIARCHUS.

Male vertit res pecuariam mihi apud vos: nunc vicissim (45)
150 Volo habere arationculam pro copia hic apud vos.

ASTAPHIUM.

Non arvos hic sed pascuost ager. si arationes
Habiturus, qui arari solent, ad pueros ire meliust.
Hunc nos habemus publicum: illi alibi sunt publicani.

DINIARCHUS.

Utrosque cognovi probe.

ASTAPHIUM.

Em istoc pol tu otiosus, (50)

155 Cum et illi et hic pervorsus es. sed utris cum rem esse mavis?

DINIARCHUS.

Procaciores estis vos, sed illi periuriosi.
Illis perit, quidquid datur, neque ipsis apparet quicquam.
Vos saltem si quid quaeritis, id ebibitis et comestis.
Postremo illi sunt improbi, vos nequam et gloriosae (55)
160 Malaeque in nos.

143. tu bene reris publicum A.; V. tute bene res publicum, D. P. tute bene rem publicam. 144. posse A. et P.; V. D. posses. Deinde quin otiosus A.; P. quin tu otiosus, V. quin tu osius, D. quin tu otiosius. 145. D. P. aut p. haud. A. interpraetaris. 146. A. om. a. codd praeter A. omnes: amem p. a me. Deinde omnes cum A. ob p. et. Denique A. et Charisius p. 140. ed Keil cepit, codd. ceteri accipit. 147. codd. Fierique p. Plerique. D. idest p. idem. rem P.; V. D. rei. 149. P. om. nunc vicissim et versum 150 totum. 150. V. copiae hic apud uos, D. copiae apud uos. 151. V. D. pascus est agere sirationes. P. post hic inserit: qui arari soleat (p. solent), quae absunt a v. sequ. 152. habiturus P.; V. D. habituris. 153. alibi Acidalius; V. aliis publicani, D. P. alii sunt publicani. 154. cognovi probe edd. vett. ante Camerarium: codd. omnes percognovit trobeidem. 155. illi Both.; codd. illic. V. D. esse p. es. 158. codd. et bibitis p. it ebibitis. 159. codd. quam p. nequam. V. D. gloriosi. 160. V. D. in nos illis ea omnia P. in nos illis. Ast. Ea omnia. codd. Dinarehe.

ASTAPHIUM.

Ea omniá tibi dicis, Diniarehe,

Et nostrum et illorum vicém.

DINIARCHUS.

Qui istuc?

ASTAPHIUM.

Ratiónem dicam.

Quia qui alterum íneusat probri se eumpse intuéri oportet.

Tu a nobis sápiens nihil habés: nos nequam abs tète habemus.

DINIARCHUS.

O Astaphium, haud istoe me modó solita es ante áppellare, (60)

165 Sed blande, cum illuc, nunc quod ést apud vos, ápud me haberem.

ASTAPHIUM.

Dum vivit, hóminem noveris: ubi mortuóst, quiescas.

Te, dum vivébas, noveram.

DINIARCHUS.

An me mortuom árbitrare?

ASTAPHIUM.

Qui potist, amábo, planiús? qui antehac amátor summus

Habitust, istum ád amicam merás querimoniás referre. (65)

DINIARCHUS.

170 Vostra herele fáctum inuriá, quae properavístis olim

Rapere: otiose oportuít, diu ut essem incólumis vobis.

ASTAPHIUM.

Amator similis oppidi ést hostilis.

DINIARCHUS.

Quó argumento est?

ASTAPHIUM.

Quamprimum expúgnari potést amator, óptimum amicae est.

DINIARCHUS.

Ego fateor scđ longe álter ést amicus átque amator. (70)

161. V. D. Quia p. qui, P. quid. 162. se eumpse Both.; P. se ipsum intueri. V. D. sumpsit seniteri. 163. P. neque p. nequam. V. D. habeamus. 164. codd. omnes modo solita es me, nisi quod V. D. est p. es et ambo deinde appellari. 165. P. illud. codd. omnes quod apud nos nunc est. 167. V. D. noneras si at p. noveram. *Di. an.* 169. V. habitus si. D. P. habitus est. codd. istunc — uerius uerimonia. P. deferre. 170. V. hunc versum tribuit Astaphio. codd. properavístis. 172. similis oppidi est Both.; V. similest D. similit P. similis. 173. potest Bothius; V. D. potis est, P. potist. V. amet, D. amat p. amator. amicae est Bothius; V. D. ést amica et. P. est amicae. 174. P. om. ego. alter Acidalius: codd. aliter.

175 Certe herele quám veterrumús homini optumúst amicus.
Non herele occídua sunt míhí mecum etiam fúndi et aedis.

ASTAPHIUM.

Cur, obsecro, érgo ante ostiúm pro ignoto aliénoque astas?

I intro: haud aliénus tu quidem és, nam ceastor néminem hodie (74)

Mage amat corde átque ánimo suó, siquidem habes fúndum atque aedis.

DINIARCHUS.

180 In melle súnť linguae sitae vostrae atque orátiones,

Facta atque córda in felle súnť sita atque acérbo aceto.

Eo dicta lingua dulciá datis, corde amára facitis.

ASTAPHIUM.

Si amanti nón est, quod dabit, non didici philosophari.

DINIARCHUS.

Non istaec méa benignitás docuit te fábulari,

(80)

185 Sed isti, qui eúm genúis suis belligerant, parcipromi.

Mala es atque éadem, quae solés, inlecebra.

ASTAPHIUM.

Ut exspectátus

Peregre advenisti, nam oppidó cupiebat te éra videre.

DINIARCHUS.

Qui tandem?

ASTAPHIUM.

Te únun ex omnibús amat.

DINIARCHUS.

Euge, fúndi et aedes,

Per tempus súbvenistis. Séd quid ais, Astáphium?

ASTAPHIUM.

Quid vis? (85)

DINIARCHUS.

190 Estne intus núnc Phronesiúm?

ASTAPHIUM.

Ut ut aliis, tibi quidem intus.

175. V. D. amomini optimus amicus. P. amicae optimus est amicae. 176. V. D. occidesunt. P. occiderunt. codd. omnes omm. mecum. 180. V. melies p. melle sunt, D. medlie p. melle, P. medio. 181. Facta atque A.; V. Fac atque D. uacatque, quod om. P. Deinde A. in fellis sunt, V. belles, D. P. bella sunt, omnes om. in. 182. Eo dicta lingua A.; ceteri, om. Eo: linguis dicta. Deinde amara facitis Menrsius: A. amare facitis, ceteri amare factis. 183. A. Amanti si quin quod dabo non est; ceteri: amantes si quit non danunt, nisi quod D. P. quid. Postremo philosophari Goellerus: codd. omnes fabulari. 184. A. decuit. 185. codd. omnes cum A. istos. A. parcipromis, ceteri parecpromi. 186. A. adque. V. D. inlecebrii. 187. P. om. nam. codd. omnes obsecro p. oppido. 188. Qui Bothius, codd. Quid. A. hminibus p. omnibus. 189. codd. praeter A. omnes subuenistis mihi. V. ait p. ais. V. D. ut quid vis. 190. A. Estine. codd. praeter A. omnes omm. ut ut aliis.

DINIARCHUS.

Valetne?

ASTAPHIUM.

Edepol meliusculam fore spero, te ubi videbit.

DINIARCHUS.

Hoc nobis vitium maximum est: cum amamus, tum perimus.

Si illuc, quod volumus, dicitur, palam cum mentiantur,

Verum esse insecti credimus, modo ut destituamur ira. (90)

ASTAPHIUM.

195 Heia haud ita est res.

DINIARCHUS.

Ain tu eam me amare?

ASTAPHIUM.

Immo unice unum.

DINIARCHUS.

Peperisse audivi.

ASTAPHIUM.

Ah obsecro, tace Diniarche.

DINIARCHUS.

Quid iam?

ASTAPHIUM.

Horresco misera, mentio quotiens fit partionis:

Ita paene nulla sibi fuit Phronesium. i intro, amabo. (95)

Vise illam, aut opperitor hic: iam exhibit, nam lavabat.

DINIARCHUS.

200 Quid ais tu? quae nunquam fuit praegnas, qui parere potuit?
Nam illi quidem uterum, quod sciam, nunquam extumere sensi.

191. P. Valet? *Ast.* Aedepol, ceteri: immo edepol. A. melius eam, ceteri melius iam. A. fore spero te ubi videret; ceteri: credo fore ubi te videbit. 192. A. maximumst. P. tunc. 193. illuc Bothius; codd. illud. A. volumus. 194. A. ne ut astuamur p. modo ut destituamur. V. D. ne ut in estu mutuamur P. ne ut mesta mutantur. 195. Ain tu eam me amare A.: V. ain tu me (D. te) amaret P. ain tute amare. 196. codd. praeter A. omnes Peperisse eam audivi. V. D. eam p. iam. 197. V. D. sentio. Prisc. 1 p. 256. ed. Hertz: miseram mentionem. V. quod iis p. quotiens, D. quod diis. Non. 217 quod. A. sit. V. D. parationis. 198. paene nulla sibi A.; ceteri paene tibi. V. intromamabom. 199. codd. atque p. aut. A. opperire hic, ceteri opperire ibi. P. non p. nam. codd. praeter A. omnes lavabit. 200. V. lique p. tu quae, D. liquae nunquam fuit quam praegnas. 201. A. equidem illi uterum, ceteri equidem uterum illi. V. D. scias. P. extumescere.

ASTAPHIUM.

Celabat métuebatque té, ne tu sibi pèrsuaderes,
Ut abortiõni operam darèt puerumve ut éneccaret.

DINIARCHIUS.

Tum pol isti púero is est patér Babyloniénsis miles, (100)
205 Quoius nunc ista ádventum expetit.

ASTAPHIUM.

Immo adeo ut núnciatum est,
Jam hic adfutúrum aiunt eám: nondum advenisse miror.

DINIARCHIUS.

Ibo igitur íntro?

ASTAPHIUM.

Quippiní? Tam audacter, quám domum ad te.
Nam tu quidem édepol noster és etiam nunc, Diniarche.

DINIARCHIUS.

Quam mox te huc récipis?

ASTAPHIUM.

Jam hic eró: prope est, profécta quo sum. (105)

DINIARCHIUS.

210 Redi vero actútum: ego interim híc te apud vos ópperibor.

ASTAPHIUM.

Hahahe! requiévi,

Quia íntro abiit odium meúm.

Tandém sola súm: nunc meo équidem arbitrátu

Loquár liberé quae volam ét quae lubébit.

202. ne tu sibi A.; V. naut sibi, D. aut sibi, P. ne sibi. 203. puerumve Bothius; codd. puerumque. V. D. lite necaret. P. abneccaret. 204. D. Dum. p. Tum. A. isti est puero pater. V. D. isti puero quid est pater P. isti puero quidem est pater. 205. V. expetiti D. expetiit. V. abet p. adeo. D. abeo, P. ab eo. 206. V. D. moror. 207. V. D. quam p. tam. V. aut dacter. 208. tu quidem edepol noster es etiam nunc A.; codd. ceteri: tu edepol noster set iam nunc. 209. te huc recipis A.; codd. ceteri te recepisti, nisi quod P. recipisti. A. propest, quod om. P. 210. V. rede. D. redde. A. ego interim hic apud nos opperibor, codd. ceteri: ego interim te apud nos. V. D. apperibor. — Ceterum ex hac scena versus videtur excidisse, quem Priscianus I. p. 101 ed. Hertz hoc modo adfert: Bona perdididi, mala repperi, factus sum extimus a vobis.

211. Hahahe requievi Gøller; A. Ha, quod adnectitur versui 210, deinde Requieni, quod lineam implet. Ceteri codd. hahaha erele quievi, nisi quod P. herele. 212. abiit A.; V. anit, D. P. init. Deinde codd. praeter A. omnes omn. meum. 213. codd. omnes eum A. quidem meo p. meo equidem. 214. P. volebam p. volam. Deinde lubebit P.; V. D. iubebit, A. licebit.

- 215 Huic homini amánti mea era naéniam apud nos dixit de bonis,
 Nam fundi et aédes obligátae sunt ob amóris prandiúm.
 Verum apud hunc méa era sua consilia summa elóquitur liberé, (5)
 Magisque adeo ei cónsiliariús hic amicust quam aúxiliariús.
 Dum fuit, dedit: nunc nil habét. quod habebat, nós habemus.
- 220 Iste id habet, quód nos habuimús: humanum fácinus factum est.
 Actutum fórtunae solént mutari: vária vita est.
 Nos divitem ístum meminimús atque iste paúperes nos. (10)
 Verterunt sése memoriaé: stultus sit, qui id miretur.
 Si eget, necésse est, nos pati: amavit, aéquom factum est.
- 225 Misereri nós piaculum ést hominum rem mále gerentum.
 Bonis esse opórtet dentibús lenam probam: áridere,
 Quisquis veniát, blande alloquí, male corde cónsultare, (15)
 Béne linguá loqui. meretricem sentis símilem esse addecét,
 Quemquem hominem áttigerit, profécto ei aut malum aut damnum dari.
- 230 Numquam amátoris meretricem oportet caússam nosceré,
 Quin ubi nil det, pro infreqúente eum mittat militiá domúm, (19)
 Neque unquam erit probus quisquam amátor, nisi qui rei inimicust suae.
Dum habet, túm amet: ubi nil hábeat, alium quaéstum coepiát:
 Aequo animo ípse si nihil hábeat, aliis, qui habent, det locúm.
- 235 Nugae súnť, nisi cui, cum déderit, dare iam líbeat denuó.

215. A. Huic homini ..... amanti neniam dixit; ceteri huic hominem amanti me era apud nos. Tum V. neniam dixit. D. P. dixit neniam. cf. Festus p. 161. 216. V. D. fundit p. fundi et, P. fundi sunt. V. obligates p. obligatae sunt. V. D. P. moris p. amoris. 217. codd. praeter A. omnes omm. sua. P. summe loquitur. 218. amicust A.; V. qui p. quam, D. quod. 220. Iste A.; V. D. Istinc, P. istic. A. factust. 221. mutari A.; V. D. mutavit, P. mutarier. 222. istum A.; ceteri eum. A. adque. V. D. isti p. iste. 223. V. D. memoriaest uitus sit. Deinde A. qui admiretur V. D. quid ita miretur P. Vertit sese rota vicissim sic quid ita mirentur. 224. pati amavit aequum A.; V. D. patiar auita equom me, nisi quod D. aequum. P. pati in vita aequum. 225. codd. cum A. omnes: piaculum est, misereri nos, nisi quod A. piaulumst V. pilaulum. Deinde rem Bothius; codd. rei, quod om. P. Denique D. P. gerentium. 226. V. D. probam. 227. blande Göller: codd. ceteri blandeque, V. blandequem. codd. praeter A. omnes consultari. 228. codd. praeter A. loqui lingua. Deinde sentis similem esse addecet A.; V. D. esse similem sentis condecet, P. om. esse: similem sentis condecet. 229. V. D. attingerit. Deinde profecto ei aut A. solus; ceteri omm. ei. V. a. m. pr. aut malum aut causam noscere dampnatum dari. 230. A. Nunquam. V. amatori amatoris meretricem. P. amatoris amatricem. A. causam. 231. V. D. cum p. eum. Deinde mittat A.; ceteri mittas. 232. erit probus quisquam A.; ceteri quisquam probus erit. v. 233—34 in codd. omnibus praeter A. sequuntur post 235 et 236. 233. habet A.; ceteri habeat. P. capiat p. coepiat. Non. 89, 20 dum abeam quodam et ubi nihil coepiam. 234. V. D. dent. 235. A. qui modo cum. V. quodomodo cum D. quod amodo eum. P. quod modo eum. V. D. iubeat A. libeat.

Is amatúr hic apud nos, qui, quod dedit, id óblitust datúm.

Probst amatór, qui relictis rebus rém perdit suám. (25)

At nos male ágere praedicánt viri solére secum,

Nosque esse aváras. Qui sumús? quid est, quod male ágimus tandem?

240 Nam ceastor núnquam satis dedit suae quisquam amícae amator

Neque pol nos sátis accepimús, neque unquam ulla sátis poposcit.

Nam quando stérilis est amatór a datís, (30)

Si negat habére quod det, sóli credimús.

Nec satis accipimus, satis eum quód det, non habét.

245 Semper datóres novos opórfet quaereré,

Qui de thesaúris integris demum oggerunt.

Velut hic ést adulescens, qui hábitat hic agréstis, rusticéis (35)

Nimis mortális lepidus nímisque probas datór. Is clam patrém

Etiam hae nócte illae per hórtum transit ad nos: eum voló

250 Convenire. Sed est huic únus servos violentissimús,

Qui ubi quam nóstrarum vidét prope aedis ádgrediri, (40)

Item ut de frúmento anserés, clamore abstérret, abigit.

Ita est agréstis. Sed forés, quicquid futurum est, feriam.

Ecquis huic tutelám ianuáe gerit? ecquis íntus exit?

STRATULLAX. ASTAPHIUM.

STRATULLAX.

255 Quis illic ést, qui tam protérve in nostras aedís arietát?

236. V. D. quid quod edit iobatus, nisi quod D. iobatus, P. lobatus p. oblitust. 238. A. ad p. at. 239. P. om. esse. Deinde: qui sumus quid est, quod male agimus A.; ceteri: qui sim unquam alienos agimus, nisi quod D. P. alienos. 240. A. amicae quisqui amator suae. 241. codd. praeter A. omnes omni. nos et *unquam*. 242. D. P. omni. a. 243. P. om. si. codd. praeter A. omnes: negat se habere. V. quod et; D. quo det, P. sin p. soli. Postremo codd. praeter A. omnes omni. credimus. 244. D. accepimus. 246. D. quin p. qui, quod om. A. Deinde A. V. D. thesauris. Denique demum oggerunt A. solus. V. D. demus danunt, P. dona danunt. 247. velut A.; V. nint D. ui ut P. hui ut. Deinde A. hic est adulescens qui habitant hic agrestis rusticus. codd. ceteri: hic agrestis est adulescens qui hic habet, nisi quod V. habit, D. abit, om. rusticus. 248. codd. praeter A. omnes nimis pol mortalis. Deinde dator P.; V. D. datur, A. amator. Denique codd. cum A. omnes: sed is clam patrem, nisi quod V. D. pater. 249. V. D. hae noctem. A. illa. V. por p. per. codd. praeter A. omnes transiit. 250. A. hic p. huic. 251. codd. ceteri cum A. quamque, P. quemque. codd. praeter A. omnes addunt *hac si* post *aedes*, nisi quod P. ac si. Postremo adgrediri A.; V. adgredias D. agredias P. aggrediens. 252. P. om. item ut. V. D. uide p. ut de. 253. Ita A.; ceteri Is item. Deinde futurum est Bothius; codd. est futurum. 254. V. D. exit ancilla.

V. ASTAPHIUM. TRUCULENTUS. P. Stratilax. Astaphium. 255. P. est illic. Deinde in nostras aedes Göller: codd. omni. in. D. erietat.

ASTAPHIUM.

Ego sum: réspice ad me.

STRATULLAX.

Quíd ego video? nóvi. vae tibi!

Quíd tibi ad hásee accessio aédes est prope aut pultatió?

ASTAPHIUM.

Salve.

STRATULLAX.

Sát mi est tuae salútis: nil morór. sat salveó.

Aegrotáre malim quam ésse tua salute saniór.

(5)

260 Sed volo scire: quíd debétur hic tibi ín nostra domó?

ASTAPHIUM.

Comprime síe eiram eam, qui te hérele

STRATULLAX.

Tu quae sólita es, comprimás,
Impudéns, quae perridículum rusticó suades stuprúm.

ASTAPHIUM.

Eiram dixi: ut secepisti, demsisti únám litterám.

Nimis quidem híe trueulentust.

STRATULLAX.

Pérgin male loquí, mulier, míhi? (10)

ASTAPHIUM.

265 Quid tibi egó maledico?

STRATULLAX.

Quía enim me truculéntum nominas.

256. A. noui te uideo tibi. V. D. nonne ego uideor te tibi. P. Quid? *Ast.* Non ego uideo tibi. 257. V. ab asee D. abhasee. Deinde aedes est A.; ceteri est aedes. Denique V. D. pultatiost. 258. sat A.; ceteri satis. V. miror p. moror. Deinde codd. praeter A. omnes, Probus II, 3, 9 ed. Lind. et Cl. Sacerdos p. 165 non salveo. 259. V. D. aegrotarem aliquam essem suam salute. 260. Sed A.; V. ad D. aut P. at. Deinde in nostra domo A. solus; ceteri nostrae domi. 261. A. Comprime sis iram eam qui te herele. Cl. Sacerdos I, 108 et 153 reprime sis iram. V. D. P. comprime spero meam quidem herele, nisi quod P. me p. meam. Deinde codd. cum A. omnes: solitas, P. om. quae: comprimi. 262. Impudens A. P.; V. D. imprudens. Deinde codd. praeter A. omnes, om. quae: perridiculum ut rustico suadet. 263. codd. omnes iram dixi, nisi quod A. dixis. Deinde secepisti demsisti unam litteram A.; V. esse cepisti demsistun alteram. D. P. esse caepisti fidem si est una altera, nisi quod P. cepisti. 264. quidem hic trueulentust A.; ceteri hic quidem trueulentus. V. D. mihi es. 265. maledico A.; V. D. aut medico, P. autem dico. Postremo nominas A.; ceteri nomines.

Nunc adco, nisi abis actutum aut dieis, quem quaeras, cito,
Jam hercle ego hic te, quasi sus catulos, mulier pedibus proteram.

ASTAPHIUM.

Rus merum hoc quidem est.

STRATULLAX.

Putendum est vero clurinum pecus.

Rus tu mi opprobras? at nacta es hominem, quem pudeat probrī.

270 Advenisti huc te ostentatum cum exornatis ossibus. (16)

Quia tibi suaso infecisti, propudiosa, pallulam,

An eo bella es? Qui accepisti narium vesaniās?

ASTAPHIUM.

Nunc placēs cum mi inclementer dieis.

STRATULLAX.

Quid hoc, quod te rogō?

Mancipion qui accipias, gestas tecum aenos annulos? (20)

275 Dignae sede et laurea haec sint, quas habēs victoriās.

ASTAPHIUM.

Ne attigās me.

STRATULLAX.

Tene ut tangam? Ita me amabit sarculum,

Ut egomet ruri a me amari mavelim patulam bovem

266. aut dieis quem quaeras A.; ceteri omnes ac dieis quid quaeras scito.
267. quasi sus catulos mulier A.; ceteri omnes cum Non. 457, 13 mulier quasi sus catulos, nisi quod V. capulos. Serv. ad Aen. II, 357: et ego te conculeabo, ut sues catulos suos. 268. P. hic p. hoc. eodd. praeter A. omnes et p. est. cf. Serv. ad Aen. I, 435. v. 269 huc transpositus est a Bothio; in eodd. legitur post 278. Ceterum A. Rus tu mihi opprobras P. rus tu mihi improbras, V. rustum iodpras D. rustum iod bras. Deinde eodd. cum A. omnes ut p. at. Denique P. nacta es, A. nacta est, V. D. nacta esse. 270. te ostentatum A.; V. D. sistentatum, P. subtentatum. eodd. praeter A. omnes omm. cum. 271. suaso A. et Festus p. 302, 13 qui etiam quosdam insuaso legere dicit. cf. Paul. p. 111. V. D. resuasu. P. rei suasio. Postremo A. pallulan, V. paliuiam, D. palluiam. 272. P. om. An. V. bella est, D. della est. Deinde A. nariumvesaniās. V. ar me aduenias, D. P. arma aduenias. 273. A. cum mihi inclementer dieis; eodd. ceteri cum me illi velim mentiri dieis, nisi quod V. uelin. Deinde eodd. praeter A. omnes omm. hoc. 274. A. Mancipion; ceteri mancupium. P. om. qui. Deinde gestas A.; ceteri gesta. Denique A. enos annulos; V. D. henos annos, P. henos annuos. 275. A. Dignusdal. . ncae hae sint. V. D. Dignus dant Lauinae hic sunt, nisi quod D. Lavinae. P. dignos dant lavinae sic sunt. 276. V. D. atticās; A. P. attingas. Deinde A. Utne tangam; ceteri omm. utne. 277. egomet A.; ceteri ego me. Deinde a me amari mavelim A.; V. amexarmaneum D. iam exama uelim, P. iam examauerim. Denique patulam bouem A.; V. D. patulum uouerī. P. sarculum movere. Paulus p. 221 patulum bovem.

Cumque eá noctem in stramentis pernoctáre perpetém,

Quam tuas centies cenátas noctes mihi dono darí.

(25)

280 Sed quid apud nostras negóti, mulier, ést aedis tibi?

Quid tu huc óccursas, in úrbem quotienscúmque advenimús?

ASTAPHIUM.

Mulierés volo convenire vostras.

STRATULLAX.

Quás tu mulierés

Mihi narrás, ubi musca núlla femina ést in aedibús?

ASTAPHIUM.

Nullan múlier istie hábitat?

STRATULLAX.

Rus abierunt, inquam: abi.

(30)

ASTAPHIUM.

285 Quid clamás, insane?

STRATULLAX.

Abire hinc ni properás grandi gradú,

Jam herele ego stós fictos, compósitos, crispós cincinnos tuós

Unguentátos usque ex cérebro evellam.

ASTAPHIUM.

Quánam gratiá?

STRATULLAX.

Quia ad forés nostras unguéntis uncta es aúsa accederé,

Quiaque búcculas tam bélle purpuríssatas habés.

(35)

ASTAPHIUM.

290 Erubuí mecastor mísera propter clamórem tuóm.

STRATULLAX.

Itan? erúbuisti? quasi véro corporí reliquerís

278. P. Tuque. Tum ea A., quod ceteri omm. Denique V. D. perpetim.
 279. codd. omnes cum A. centum p. centies. V. D. patri p. dari, P. pati. 280. A. ad
 p. apud. 281. huc A. P.; V. D. hoc occurras. 282. nolo convenire A.; ceteri
 convenire uolo. D. quos p. quas. 283. A. feminast. 284. Nullan mulier istie A.;
 ceteri nullan istie mulier, nisi quod V. nullam, D. P. nulla istine. Deinde abie-
 runt inquam A.; ceteri inquam abierunt. 285. V. D. propera. P. properes. V. D.
 P. gras p. gradu. 286. codd. praeter A. omnes omm. herele. Deinde omnes istos,
 nisi quod V. D. istoc. D. P. cinnos. 287. V. D. uniuentatos. A. e p. ex. codd.
 praeter A. omnes expellam. D. gratias. 288. uncta es aúsa A.; V. D. adeo foras
 nostras unguant iuncta esse audes, P. iunctas audes. 289. P. Quae p. quiaque. Deinde
 codd. praeter A. omnes istas buccas p. bucculas. V. D. purpurissatis habeo.

Tuo potéstatem colóris ulli cápiendi, malá.
 Buccas rúbrica, creta ómne corpus intinxti tibi.
 Pessumae éstis.

ASTAPHIUM.

Quid est, quod vóbis pessumae haé malefecerint? (40)

STRATULLAX.

295 Scio ego plús, quam tu arbiträre scire mé.

ASTAPHIUM.

Quid est, obsecró,

Quod sciás?

STRATULLAX.

Erlis nóster filiús apud vos Strabáx
 Ut pereát, ut eum iniciátis in malám fraudem et probrúm.

ASTAPHIUM.

Sanus sí videare, dicam: dicis cóntumeliám.
 Nemo hominum híc solet perire aput nos: res perdunt suás. (45)

300 Ubi res pérdidire, abeire hinc si volúnt, salvís licét.
 Ego nunc nóni novi adulescéntem vostrum.

STRATULLAX.

Véron?

ASTAPHIUM.

Serió.

STRATULLAX.

Quid? macéria illa ait, in hórto quae est, quae in nóctes singulás
 Latere fit minor, qua is ad vos damni pérmensus viám.

292. Prisc. I p. 228 et 266 ed. Hertz om. tuo. 293. rubrica creta A.; V. rubricae ceta, D. P. rubriceta. Deinde intinxti Scaliger: P. intinxisti, A. intixi, V. D. intinxit. 294. P. nobis p. vobis. Deinde A. pessumae hae malefecerint. V. pessumae haec ma, D. pessumae haec, P. pessumae est. 295. quam tu arbiträre scire me A.; ceteri: quam me arbitrarier scire, nisi quod P. arbitreris. Deinde A. quidst, ceteri quid id est. 296. V. D. P. herus. V. D. apud uostram pax. P. apud vostram perit. 297. pereat ut A.; V. per extut, D. per extute. P. perastute. V. D. P. iniciatis. Postremo codd. praeter A. omnes praemium p. probrum. 298. A. uidearis. 299. V. D. hominem haec. Deinde solet perire aput A.; ceteri perire solet apud. 300. V. D. perdiderunt, P. perdiderunt res. salvís A.: V. D. utuis, P. uti vis. 301. A...nes...no non uoui (fortasse: sane hunc non novi) V. D. Ego nunc noni, P. Ego hunc noni, V. D. serion. 302. Quid A. et Prisc. I. p. 189 ed. Hertz; codd. ceteri Qui in. V. aut p. ait, quod om. P. 303. V. D. lateri. Deinde A. is aput nos, V. D. isti uos, P. isti nos, Prisc. I. c. is hoc ad vos. Denique A. damnis. V. permensus tuum D. tuam. Prisc. permensus viam est.

ASTAPHIUM.

Nil mirum, vetus est maceria, lateres si veteres ruunt. (50)

STRATULLAX.

305 Ain tu véro veteres láteres ruere? núnquam edepol mihi
Quisquam homó mortalis pósthac duarum rérum creduat,
Ni ego eró maiori vóstro facta dénarraveró.

ASTAPHIUM.

Estne itém violentus út tu?

STRATULLAX.

Non enim is meretriculis

Munerándis rem coégit, verum pársimoniaé (55)

310 Duritiaéque, quae nunc ad vos clam exportántur, pessumae.
Ea vos éstis, exunguimini, ebibitis: égone haec mussitém?
Jam quidem hércle ibo ad fórum atque haec facta nárrabo seni
Neque istuc in sese gestábit: ingruet éxamen malí.

ASTAPHIUM.

Si ceastór hic homo sinápi victitét, non censeám (60)

315 Tam esse trístem posse, at pól ero benevoléns ut is est suó!
Verum illum égo, quamquam violéntust, spero mútari potést
Blandiméntis, hortaméntis ceterís meretriciis.

Vidi equidem éx inimicis dómitas fieri atque álias beluás. (65)
Nunc ad erám redibo. séd odium eccum prógreditur meúm.

320 Trístis éxit. Haud convénit etiam hic dúm Phronesiúm.

304. A. cum Prisc. Nihil mirum, ceteri non mirum, nisi quod D. nomirum. A. etus p. vetus. V. D. macere. Prisc. veteres si lateres. 305. A. Ain tu vero veteres lateres ruere; ceteri: ain tu male lateres veteres. Deinde V. D. vere p. ruere. Prisc. Ain tu veteres lateres ruere. 307. Ni ego ero maiori nostro A.: V. D. Ni esse ego nostra ero amari. P. Ni ego vestra ero amata. 308. Estne item violentus ut tu A.; V. D. estne ille violentus suum, ut P. qui tamen om. suum. Deinde codd. omnes ille p. is. 309. Munerandis A.; V. D. moniendis, P. muniendis. Deinde V. re cogi, D. P. rem cogi. 310. A. duritiaque V. D. durieque. P. Ruri aeque. Deinde ad vos clam exportantur pessumae A.; ceteri: duo sciam exportatur pessumum. 311. Ea nos estis exunguimini ebibitis A.; ceteri em tuos exungula male iuinitis. Deinde haec A.; ceteri hic. 312. A. ercle ibo ad forum adque; ceteri: exercere ibi forum atque. 313. codd. omnes in se gestit p. in sese gestabit. Deinde cum A. omnes: ergo cogit examen mali, nisi quod V. exanimem, D. P. exanimem. 315. A. ad p. at — ut si p. ut is. V. D. suos P. uti estis vos. 316. A. violentum est. V. imitari D. imitari. 317. hortamentis A.; ceteri ornamentis. V. D. ceteres meretrices. 318. V. D. exinem intu domito, nisi quod D. intum. P. ex indomito. V. uelbas. 319. V. reiubebo D. reuidebo. P. ire iubebo. Deinde codd. omnes, om. sed: eccum odium, nisi quod V. D. et cum. Correxerit Göller. 320. codd. ad convenire p. haud convenit et miro consensu bum p. dum.

DINIARCHUS. ASTAPHIUM.

DINIARCHUS.

Piscis ego crédo, qui usque dúm vivont; lavánt,
 Minus diu laváre, quam haec lavát Phronesiúm.
 Si proinde améntur mulierés, diu quam lavánt,
 Omnes amántes balneátos siént.

ASTAPHIUM.

325 Non quis parúmper durans óppeririér? (5)

DINIARCHUS.

Quin herele lássus iam sum dúrando misér.
 Mihi quoque prae lássitudine ópus est ut lavém.
 Sed obsecro hérele, Astaphium, i intro ae nuntiá
 Me adesse: i própere et suade iam út satis laverít.

ASTAPHIUM.

330 Licet.

DINIARCHUS.

Audin étiam?

ASTAPHIUM.

Quid vis?

DINIARCHUS.

Dí me perdnint, (10)

Qui te revocávi: non tibi dicebam. i modó.

ASTAPHIUM.

Quid iam revocábas? improbé nihilique homó,
 Quae vox tibi mille passuúm peperit morám.

DINIARCHUS.

Sed quid haec hic autem tam diu ánte aedis stetit?

335 Nescio quem praéstolata est: crédo militém. (15)

Illum studént iam: quasi voltúrii triduó

V. Dimarcus ancilla Astaphnium. D. Ancilla Astaphum Dinarcus. P. Dinarchus. Ascaphium. 321. V. D. quit p. qui. 322. lauare D.; Varro de l. l. p. 534 ed. Spengel diu minus lavari, codd. ceteri lauere. 323. lavant P.; V. iuvant, D. niuant. 324. D. P. amatores p. amantes. V. stent. 325. V. D. durari, P. durare p. durans. 327. V. D. opus est laue. P. opus est lauare. 329. i propeere Göller; V. D. tui properet, P. cui properet. V. D. suave P. suavinum. 332. V. iam me revocabas. P. improbus. 333. P. Qui, codd. omnes omm. vox. P. peperit. Postremo omnes morae. 335. V. D. presto ita lata est. 336. V. uolo tui ceri duo, D. uolturi heri duo P. volturi duo.

Prius praedivinant, quo die ésurí síent.

Illum inhiant ómnes: illi est ánimus omnibús.

Me nemo mágis respiciet, úbi istie venerít,

340 Quam si hinc dueéntos annos fúerim mortuós. (20)

Ut rei servíre suave est! vaé misero mihi!

Post factum pléctor, quia antepártum perdidí.

Verum nunc sí qua mi obtigerít hereditás

Magna atque lículenta, nunc postquam sció,

345 Dulce atque amárum quíd sit éx pecuniá, (25)

Ego istos, qui nunc me culpant, cónfutaverim.

Ita ego edepol sérvem illam itaque páree victitém,

Ut nulla fáxim cis diés paucos síet.

Sed aestuósas sentio áperiri forés,

350 Quae obsorbent, quicquid venit intra pessulós. (30)

PHRONESIUM. DINIARCHUS.

PHRONESIUM.

Num tibi nam, amábo, iamua ést mordax meá,

Quo introire métuas, mea volúptas?

DINIARCHUS.

Ver vidé!

Ut tota flóret! ut olet! út nitide nitét!

PHRONESIUM.

Qui tam inficétu's, Lemno advéniens qui tuae

355 Non des amícae, Diniárche, saviúm? (5)

DINIARCHUS.

Vah! vapulo hércle nunc ego átque adeo malé.

339. V. nimo, D. nimio, P. nihilo. Deinde istie Both.; V. D. is est huc. P. is huc. 341. codd. utrum servire salve est, nisi quod V. seure. Deinde V. D. uenc, P. neve. 342. V. D. flector. 343. V. D. obtegerit. 346. V. nuncine. V. D. confutauerunt, P. confutauero. Hic versus in codd. sequitur post v. 348: huc transpositus est a Göllero. 347. codd. illam edepol seruem. 348. P. fiet. 349. aestuosas Bothius: V. D. est uos ad P. Sed assentio. 350. V. D. infra.

V. PRONESIUM DINARCUS. D. Pronestum. Dinarens. P. Phronesium. Dinarchus. 352. V. D. uoluntas. D. P. feruide. 353. A. lota. V. ole lui p. olet ut, D. ole ui, P. oleum. 354. A. P. Quid p. Qui. Deinde A. facetus p. infictus. P. infactus leno — quae. V. D. quidue p. quid tuae. 355. Diniarche saviuum A.; V. dini archis auuiuum, D. diniarchis auuiuum. P. Dinarche saviuum. 356. A. hercule. Deinde codd. omnes: ego nunc.

PHRONESIUM.

Cur te avortisti?

DINIARCHUS.

Salva sis, Phronesiúm.

PHRONESIUM.

Salve: hicine cénas hodie, sálvos eum advenis?

DINIARCHUS.

Promisi.

PHRONESIUM.

Ubi tú cenabis?

DINIARCHUS.

Ubi tu iusseris.

PHRONESIUM.

360 Hic me lubénte facies.

DINIARCHUS.

Edepol me magis.

(10)

Nempe tu eris hódie mecum, méa Phronesiúm.

PHRONESIUM.

Vellem, si fieri posset.

DINIARCHUS.

Cédo soleas mihi.

Properate: auférte mensam.

PHRONESIUM.

Amábo, sanum és?

DINIARCHUS.

Non edepol bibere possum iam: ita animo male ést.

PHRONESIUM.

365 Mane: aliquid fiet. ne abi.

DINIARCHUS.

Ah! áspersisti aquám. (15)

Jam rediit ánimus. Deme sóleas: cedo, bibám.

357. codd. Quo p. Cur. V. D. anortistis. V. salva sim, D. sim salva. P. salve.
 358. hicine cenas hodie A.; ceteri: hicine hodie cenas. Deinde A. V. D. saluus. A. quum.
 359. ubi tu cenabis Bothius; A. ubi cenas. V. D. ube cenabist. P. ube cenabo.
 360. P. Hoe p. hic. V. iubente. 361. P. una p. mea. V. D. promestum. 362.
 Vellem — posset A.; ceteri velim — possit. V. D. credo p. cedo. 363. P. afferte.
 364. A. V. D. malest. 365. V. Male p. mane. A. Ha p. Ah. V. D. fine abi ab
 has persisti. P. cibi p. ne abi, om. ah. 366. V. uiuam, D. uiuum, P. vinum.

PHRONESIUM.

Idem es mecāstor, qui solēs. sed die mihi,
Benene ambulātum est?

DINIARCHUS.

Huc quidem hērcle ad te bené,
Quia tui vidēdi copia est.

PHRONESIUM.

Complecteré.

DINIARCHUS.

370

Lubens. Hui! hōc est melle dūlei dulciūs. (20)
Hoc tuis fortūnis, Juppitēr, praestant meae.

PHRONESIUM.

Da savium.

DINIARCHUS.

Immo vel decem.

PHRONESIUM.

Em, istoc pauper es.

Plus pollicére, quam abs te pōsco aut postuló.

DINIARCHIUS.

Utinam item a principio rei pepércisses meae,
Ut nunc repércis saviiis.

375

PHRONESIUM.

Si quid tibi (25)

Conpendi fácere possim, fáctum edepol velim.

DINIARCHUS.

Jam lauta es?

PHRONESIUM.

Laúta mihi quidem átque oculis meis.

Num tibi sordére videor?

367. mecāstor A.: ceteri ecāstor. V. D. dicat p. die. P. dicas. 368. Benene A.; V. D. Benenam, P. Benenum. A. ambulatumst; V. bulasti D. P. ambulasti. P. Nunc p. Huc. A. at te bene; V. D. attibent, P. attibene. 369. Quia A.; V. D. Quam P. Quoniam. Deinde uidēdi A.: V. D. P. uidendum. copia est A.: ceteri est copia. 370. A. lubens hunc hoc est melle; V. D. libens ad hoc est me illi, P. libens at hoc est melle. 372. da savium A.; V. D. dant suavium, P. da nunc suavium. Postremo em istoc pauper es A.: ceteri utem istoc pauper esse. 373. A. quam abs te posco au postulo; ceteri quam ego a te postulo. 374. item a principio rei pepércisses meae A.: ceteri a principio rei item parsissem meae. 375. repércis A.; V. D. reparcis, P. te parcis. 376. V. D. factam, P. faciam. 377. A. Jam lautistis. Lautā. V. D. Jam iaii aisse iam pol, P. Jamiam aisse iam pol.

DINIARCHUS.

Nón pol mihi quidém.

380 Verum tempéſtas memini quóndam dum fuit,
 Tum inter nos sórdebamus álter de alteró. (30)
 Sed quod ego fácinus audivi ádveniens tuóm,
 Quod tu hic me absénte novi negóti gesseris?

PHRONESIUM.

Quid id est?

DINIARCHUS.

Primúmdum cum tu es aúcta liberis,
 Cumque bene próvenisti sálva, gaudeó.

PHRONESIUM.

385 Concedite húc vos intro atque óperite ostiúm. (35)
 Tu nunc supérstes solus sérmoni es meó.
 Tibi mea consilia semper súmma credidí.
 Equidem neque péperi puerum néque praegnans fui,
 Verum adsimuláſſe me esse praégnatem haud negó.

DINIARCHUS.

390 Quapropter, ó mea víta?

PHRONESIUM.

Própter militém (40)
 Babiloniéusem, qui quasi úxorem sibi
 Me habebat ánnu dum hic fuit.

DINIARCHUS.

Ego senserám.

Sed quid istuc? quói rei id te adsimuláre rettulít?

379. A. tempestas quondam dum uiuim fuit. ceteri tempestas memini quondam fuit. 380. Tum — sordebamus A.; ceteri cum — sorderemus. Deinde alter de altero A.; ceteri alteri. 381. quod A.; ceteri quid. A. aduuii. 382. codd. praeter A. omnes absente me. V. D. negotiis. v. 383 accessit ex A. 384. V. P. praeuenisti D. puenisti. P. sane. v. 385—86 accesserunt ex A., qui v. 385 exhibit operit, v. 386 meo est. 387. semper summa A.; ceteri summa semper, nisi quod V. D. summas. Iidem crebri. 388. neque — neque A.; ceteri nec — nec, nisi quod V. nam p. posteriori nec. Praeterea V. perperi, V. D. pregnam, P. praegnans. 389. adsimulasse A.; ceteri adsimulau. V. D. isse p. esse. Postremo nego A.; ceteri ego. 390. V. D. quapropter. D. P. omm. o. D. meam uitam. 391. V. D. Babiloniensem. 392. annum Bothius: V. D. annoum P. anno uno. 393. D. Sed quid istuc P. Sed istuc. D. item p. id te V. P. omm. id.

PHRONESIUM.

395 Ut esset aliquis laqueus ét redimiculúm,
 Revorsiónem ut ad me fáceret denuó. (45)
 Nunc huc remisit nuper ad me epistulám,
 Sese expertúrum, quanti sese penderém.
 Si, quod peperissem, id educárem ac tollerém,
 Bona sua me habitúram esse omnia.

DINIARCHUS.

Aúsculto lubéns.

400 Quid denique ágitis?

PHRONESIUM.

Mater ancillas iubét, (50)
 Quoniam iam décimus mensis ádventat propé,
 Aliam aliorum íre, praemandáre et quaereré
 Puerum aut puéllam, qui suppónantur míhi.
 405 Quid multa vérba faciam? tónstricem Surám
 Novisti, nóstras aedes érga quae habitat? (55)

DINIARCHUS.

Novi.

PHRONESIUM.

Haec dát operam, circumít per familiás,
 Puerum vestígat clanculum, ad me detulít.
 Datum sibi ésse dixít.

DINIARCHUS.

O mercis malaé.

410 Eum nunc non illa peperit, quae peperit prior,
 Sed tu postérior.

PHRONESIUM.

Ordine ómnem rem tenés. (60)
 Nunc ut praemisit nunciúm miles míhi,
 Non multo póst hic aderit.

394. V. iaqueust D. iaqueus est P. utque usque est. 397. V. D. perde-
 rem. 398. D. quid. V. D. cearem. P. om. id educarem. D. P. attollerem. 399.
 V. D. summe p. sua me. codd. omnes habiturum omnia esse. 401. V. non p. iam.
 402. V. D. Alia maior sum. 403. V. qui soupponantur. D. quis opponantur.
 404. V. D. Qui. 405. V. D. P. nouisi nostram quem erga aedem sese habet, nisi
 quod P. novisti — quae erga eadem. 406. codd. omnes ut p. dat. 407. D. clanc-
 culit. 408. D. P. omm. o. 409. codd. patior p. prior. 412. codd. haec. p. hic
 — nunc p. hinc.

DINIARCHIUS.

Hinc tu te interim
Quasi pro puérpera hic procuras?

PHRONESIUM.

Quippini?

415

Ubi sine labóre res geri pulere potést? (64)
Ad suum quemque hóminem quaestum esse aequom est callidum.

DINIARCHIUS.

Quid me futurum est, quando miles venerit?
Relictusne ábs te vivam?

PHRONESIUM.

420

Ubi illud, quod voló,
Habebo ab illo, facile invéniam, quomodo
Divortium ét discordiam inter nos parém.
Post id ego tecum, meá volúptas, usque eró (70)
Adsíduo.

DINIARCHIUS.

Immo hérele vero accúbuo mavelim.

PHRONESIUM.

Quin dis sacríficare hodie pró puero voló,
Quinto dié, quod fieri opórtet.

DINIARCHIUS.

Censeó.

PHRONESIUM.

Non audes áliquod dare míhi munusculum?

425

Lucrum herele vídeor facere mí, voluptas meá, (75)
Ubi quippiám me poseis.

PHRONESIUM.

At ego, ubi abstulí.

413. V. D. propuera hic procurast, P. om. pro: puerpera hic procura. 414. V. D. puleri. 415. V. D. sum. Deinde codd. omnes: quemque aequom est quaestum esse. cf. Asin. I, 3, 34. 418. V. inuenio. 419. V. D. discordia. 420. V. postida. Deinde ego tecum Bothius: V. D. ego totum tecum. P. ego tota tecum. V. D. voluntas. 421. P. accubio. cf. Lachm. ad Lucr. p. 307. 422. V. D. his p. dis. codd. omnes hodie sacríficare. Post hunc versum D. repetit: adsido immo herele uero ex v. 421, P. tantum: immo herele vero. 423. V. optet icenseo. D. P. optet censeo. 424. V. aliquid míhi dare munus ciuiliú, D. aliquid — ciuiliú, P. míhi aliquid dare munus ciuiliú. 425. V. D. facerem míhi uoluntas meheia, nisi quod D. meheia. 426. V. D. P. posecs. V. D. abstulit, nisi quod V. astulit.

DINIARCHUS.

Jam faxo hic áderit: servolum húc mittam meúm.

PHRONESIUM.

Sic facito.

DINIARCHIUS.

Quicquid autem erit, boni consulás.

PHRONESIUM.

Ecastor múnus te curáturum sció,

Cuius me nón poeniteat út mittas mihi.

(80)

DINIARCHUS.

Num quidquam mé vis aliud?

PHRONESIUM.

Ut, quando otiúm

Tibi sit, ad mé revisas ét valeas.

DINIARCHUS.

Valé.

Pro di immortáles! non amántis mulieris

Sed unanímantis sociae, fidentis fuit

Officium fácere, quod modo haéc fecit mihi,

(85)

Suppositiónem pueri quae mihi credidit,

Germanae quód sorori nón credit sorór.

Ostendit sese iam mihi medullitús,

Se mi infidélem numquam sé viva foré.

Egone illam ut nón amem? egone illi út non bene velim?

Me potius nón amabo, quam huic desit amór.

(91)

Ego isti non múnus mittam? iám domo ilicó

Jubebo ad istam quinque pérferri minás,

Praeterea obsónari duntáxat ad minám.

Multo illi pótius bene erit, béne quae volt mihi,

(95)

Quam mihimet, ómnia qui mihi facio malé.

428. V. D. quitquit ait uerit bona. P. bene. 430. codd. Ut cuius non me poeniteat, nisi quod P. eius p. cuius. Transposuit ut Bothius. V. mitta. D. P. mitte. 431. codd. quippiam, nisi quod V. quirpam. V. D. alium. 432. P. om. ad. V. D. reuisast ualeas. 434. unanímantis sociae Góller: codd. sociae unanímantis. 435. V. ficit. D. facit. 436. V. puerim. V. D. quem hinc reddidit. 437. V. sororim. 438. sese iam mihi Non. p. 139: codd. mihi iam sese. 439. V. D. ne uiuat. P. dum uiuat, Non. dum uiuam. 440. V. D. illud p. illi ut, P. illi. 442. P. minus. codd. iam modo ex hoc loco, nisi quod V. mo p. modo. Both. iam domo eloco. 444. V. D. at mina P. hac mina. 445. codd. quae bene uolt. 446. P. quae p. qui. codd. omnes facto mala.

PHRONESIUM.

- Puero istí date mannam. ut míserae matres sóllicitaeque sùnt
 Ex animó suo crueiánturque! edepol còmmentum malé.
 Cumque eám rem in corde agitó, nimio minus pérhibemur malaé,
 450 Quam sumus ingenio. id ego primum de me dócta dietitó.
     Quanta ést cura in ánimo, quantúm corde cápio (5)
     Dolórem, dolús ne occidát morte púeri!
     Matér dicta quód sum, eo magís studeo vítae,
     Quae hunc aúsa sum tántum dolúm clam adgredíri.
 455 Luerí caussa avára probrúm sum exsecúta:
     Aliénos dolóres míhí suppositi.
     Sed nállam rem opórtet dolóse adgredíri,
     Nisi ástute eam áccuratéque exsequáre. (10)
     Vosmét iam vidétis, ut órnata incédo:
 460 Puérperio egó nunc med ésse aegram adsímulo.
     Male quód múlier facere incépit, nisi id effícere perpetrát,
     Id illi mórbo, id illi sénio, ea illi míserae miseria ést.
     Bene si fácere inceperit, éius enim cito ódium percipit.
     Nimis quam paúcae sunt deféssae, male quae fácere oceperúnt, (15)
 465 Nimis quam paúcae efficiunt, sí quid facere occéperint bené.
     Mulierí nimio malefácere levius ónus est, quam bené.
     Ego quod mála sum, matris ópera mala sum et meápte malitiá.
     Quae me grávidam esse adsimulávi militi Babilonió:
     Eam nunc málitiam accurátam miles ínveniat voló. (20)
 470 Is hic haud múlto post credo áderit: nunc prius praécaveo sciéns
     Eunque ornátum induta, grávida quasi puérperio cubém.
     Date mi huc stáctam atque ignem in áram, ut venerem Lúcinam meám.
     Hic appónite atque abíte ab oculis. ého! Pitheciúm,

447. V. amammam. D. matris. codd. omm. sunt. 448. V. D. ex animos uni. P. exanimos. V. D. eruciantque. P. eruciantur. 449. P. malo. 450. codd. omm. id. Deinde omnes: prima de me modo, V. D. dicta dieito. 453. V. magi. 454. D. om. hunc. Deinde clam Camerarius, dolum clam Bothius: V. D. tantumdem dolum, P. tantum dolum. Denique V. adgrediari D. adgrediar, P. aggredi. 456. D. P. supposui. 457. codd. omm. sed. P. aggredi. 458. codd. omm. eam. V. D. exsequere. 460. D. essem egratia. 461. codd. omm. id. 462. D. senio est. 463. D. si bene. P. om si. V. scito. 464. D. nimisque P. nimisque. D. oceperent. Versus abest a V. 465. V. P. nimisque. D. nimisquae. Postremo: facere oceperint bene Bothius: codd. oceperint benefacere. 466. P. nimioque. Deinde levius P.; V. D. melius, D. P. est onus. 467. D. malus sum. 468. V. D. babilonio. 470. V. D. istie aut P. istie haud. V. D. prece caveo P. precaveró. 471. V. D. ornatum ut grauida. P. Cumque ornatu grávida — acubem. Scripsi Eunque ornatum iuduta. 472. codd. omnes eiectam — uicinam. 473. V. eo pihetium. D. o. pihetium. P. opietium.

Face ut accūbam: accede, adiūta. sic decet puerperám.

(25)

175 Soleas mihi deduce, pállium iniice in me huc, Archilís.

Ubi es Astáphium? fer huc verbénam mihi, thus ét bellariá.

Date aquam mánibus. Nunc ecástor ut veniát miles velím.

STRATOPHANES. PHRONESIUM. ASTAPHIUM.

STRATOPHANES.

Ne expectétis, spectatóres, meas pugnás dum praedicém:

Manibus duélla praedicáre soleo, haud in sermonibús.

480 Scio ego múlto memoravísse milités mendaciúm

Et homicidarum post illa cumulus mémorari potést,

Qui et convícti et condemnáti falsis dé pugnis siént.

(5)

Non laudándus est, qui erédit quae audit plús quam quae vidét.

Non placét, cum illi plus laúdant qui audiúnt, quam qui vidént.

485 Pluris ést oculatus téstis unus, quam aúriti decém.

Qui audiúnt, audita dicunt; qui vidént, plane sciúnt.

Non placét, quem scurrae laúdant, manipuláris mussitánt,

(10)

Neque illi, quórum lingua gládiorum aciem praestringit domí.

Strenuí nimio plus prósumt populo, quam árguti et catí.

490 Facile sibi facunditátem virtus árgutam invenit.

Sine virtúte argutum civem mihi habeám pro praeficá,

Quae alios cóllaodat, eápsese véro non potést.

(15)

Nunc ad amicam decumo mense post Athénas Atticás

Viso, quám gravidam hic reliqui meo compréssu, quid ea agát.

474. P. aceubam. codd. adiutare. V. D. puerieram. 475. codd. omnes solias. V. D. duce, P. date. V. D. minice. D. om. in me. 476. V. D. ubi saphilim. V. nerbanam — tus. 477. V. D. dat — ecastorum ueniret. P. ecastor ut veniret.

V. D. Miles. Meretrix. Ancilla. P. Miles Stratophanes. Phronesium meretrix. Ascaphium ancilla. 478. D. expectens. P. ut p. dum. 479. duella Gronovius: codd. duellis. V. D. predicarem. 480. V. D. memoravíssem. 481. codd. omnes et homeroidam et post illam illi. Scripsi homicidarum post illa cumulus. 482. P. falsi. V. D. depugnassient. P. de pugna sient. 483. V. D. laudandum est. Deinde qui P.; V. D. cui. Denique: credit quae audit plus Bothius: P. plus credit quae audit quam quae videat, V. D. plus credit qui audit quam qui uidet. 484. D. quia p. quam. Versus abest a P. 485. V. D. omm. unus, quod exhibet P. et Paulus p. 179. Deinde codd. omnes auritae, V. D. decet. 486. V. D. auditas. D. scient. 489. V. D. arguit ee cati. P. argute rati. 490. codd. omnes arguta. 491. pro praefica Varro l. 1. p. 350: V. D. profecta. P. profecto. 492. collaudat V.; D. conlaudate P. conlaudari. Non. 67, 3 collaudare. V. eapsa se. D. ab se se. P. ab se. Non. a se. Deinde sese Bothius. 493. codd. omnes omm. ad, quod addit Non. 457, 21. 494. codd. omm. hic, quod exstat apud Nonium. V. compressum.

PHRONESIUM.

495 Ibi eequis lóquitur?

ASTAPHIUM.

Jam propínque miles, méa Phronesiúm,
Tibi adest Strátophanes. Nunc tibi opust, aegram ut te ássimules.

PHRONESIUM.

Quid? adhuc égeo tui ammonitricijs? meum maleficio vincerés? Tacé.
(20)

STRATOPHANES.

Peperit múlcer, ut ego opínor.

ASTAPHIUM.

Vin adeam ád hominem?

PHRONESIUM.

Voló.

STRATOPHANES.

Euge Astáphium ecceam: it mi advórsum.

ASTAPHIUM.

Salve ecástor, Stratophánés.

500 Bene te sálvom

STRATOPHANES.

Scio sed péperitne, obsecró, Phronesiúm?

ASTAPHIUM.

Peperit píerum nimium lépidum.

STRATOPHANES.

Ecquid meí similit?

ASTAPHIUM.

Rogás?

Quin ubi nátus est machaéram et clypeum pósebat sibi. (25)

495. V. D. vibet quis. P. vide quis. D. propinqua P. propinquat. 496. V. D. ades stratophanes. V. P. opus est, D. om. est. V. aegram multe. 497. codd. omnes Cui. Deinde codd. omnes: adhuc ego tu malam meam emonet ruri, nisi quod P. abhuc, D. P. mala, P. in eam. Denique codd. omnes: a me maleficio vincere est, nisi quod D. P. maíficio. 498. V. D. Reperit, P. Repperit. Deinde codd. omnes adea aut hominem ut uolo. 499. V. D. euge Sthaphin maceam id, nisi quod V. euga. D. Staphin. P. om. it. V. D. stratiophanes. 500. codd. venire p. bene te. 501. V. ehequit D. haec quit. Deinde mei Ritschelius: codd. mihi simile est, nisi quod V. D. simille. 502. V. maceram et clipeum.

STRATOPHANES.

Meus est, scio iam de arguméntis.

ASTAPHIUM.

Nimis quidém similit.

STRATOPHANES.

Papáé!

Jam magnúst? iam leto dát legionem, quám spoliare vólt?

ASTAPHIUM.

505 Hodie núlius quintus nátus ille quidem ést.

STRATOPHANES.

Quid postéa?

Inter tót dies quidem hércle iam aliquid áctum oportuít.

Quid illi ex útero exitio est, priúsqvam poterat íre in proeliúm? (30)

ASTAPHIUM.

Consequere átque illam salúta et gratuláre illi.

STRATOPHANES.

Sequór.

PHRONESIUM.

Ubi illa est, óbsecro, quae me híc reliquit átque eapse abstítit?

ASTAPHIUM.

510 Adsum: addúco tibi exoptátum Stratophanem.

PHRONESIUM.

Ubi is est? obsecró.

STRATOPHANES.

Mars peregre ádveniens salútat Nerienem úxorem suám.

Cum tu récte provenisti quomque es aúcta liberís,

(35)

Gratulór, cum mihi tibi que magnum péperisti decús.

PHRONESIUM.

Salve, qui me interfecisti paene et víta et luminé,

503. codd. omnes nimium. V. D. quidui similest. 504. codd. omnes iamne p. iam posteriori. Deinde V. letat D. P. lectat. Scripsi leto dat. Denique volt Bothius: V. D. quam spoliaret uelit, P. spoliare nelit. 505. Hodie Kampmannus, cf. supra v. 422: codd. ere, nisi quod P. Here. Deinde codd. quidem ille. 506. aliquid actum Bothius: codd. actum aliquid. 508. V. D. gratulari. 509. est obsecro Bothius: codd. obsecro est. Deinde codd. omm. atque, quod addidit Acidalius. Denique V. eabse, D. P. ab se, omnes abisti. 510. V. D. adduce. V. stratopane D. stratopanem. V. D. nubilis p. ubi is, P. ubi ille. 511. P. Venerem. cf. Gell. XIII, 22, 11. 512. V. D. quamqua. 513. peperisti Góller: V. D. deristi P. dedisti. 514. V. ut ultra p. et vita, D. ut ultra.

515 Quique mihi magnos dolores per voluptatem tuam
Condidisti in corpus, quo nunc etiam morbo misera sum.

STRATOPHANES.

Eia, haud ab re, mea voluptas, tibi istic obvenit labos: (40)
Filium peperisti, qui acedis spoliis opplebit tuas.

PHRONESIUM.

Multo ecaster magis oppletis tritici opust granariis,
520 Ne, ille priusquam spolia capiat, hic nos extinxit famés.

STRATOPHANES.

Habe bonum animum.

PHRONESIUM.

Savium pete hinc sis. Ah! nequeo caput
Tollere: ita dolui itaque nunc ego doleo necque etiam queo (45)
Pedibus mea sponte ambulare.

STRATOPHANES.

Si plane ex medio mari

Savium tuum petere iubeas, petere haud pigeat, mel meum.
525 Id ita esse experta es nunquam experire, mea Phronesium,
Me te amare. adduxi ancillas tibi eccas ex Suria duas:
Iis te dono. Adduce huc istas. Ecce hae reginae domi (50)
Suae fuerunt ambae, verum patriam ego excidi manum.
Iis te dono.

PHRONESIUM.

Poenitente te, quot mi ancillae scient,

530 Quin etiam insuper tu adducas, quae mihi comedint cibum?

515. Quique mihi magnos dolores P.; V. D. quiquem ibi magni doloris. 517. V. D. Cela ad ob rem P. Quamobrem. Deinde tibi istic obvenit labos Goller: codd. omnes tibi obvenit labos iste, nisi quod P. iste. 519. tritici opust Bothius: codd. opus est tritici. V. granareis. D. P. granarii. 520. codd. omnes: hinc. 521. V. D. habeo unum anunt. Deinde pete hinc sis ah! Bothius: codd. sis pete hinc ab, nisi quod P. om. sis. 522. V. D. do ut p. dolui. Deinde V. ego medulo D. ego me dolo P. ego me doleo p. nunc ego doleo. D. P. iam p. etiam. 523. V. meas ponite, P: me p. plane. D. maria. 524. tuom petere Bothius: codd. petere tuum. V. hau. V. D. me in me in meum, nisi quod D. in me, P. me, om. mel meum. Delevit me Bothius. 525. V. esse p. es, quod om. P. Deinde codd. nunc, om. que. P. experire. 526. V. eccas. P. e Syria V. D. exuri. P. om. duas. 527. V. Iste D. P. Iestas. Deinde huc P.; V. D. hoc. V. sed istae reginae D. P. sed reginae. 528. fuerunt Bothius: codd. fuere. 529. V. D. iste, quod om P. Deinde V. quod ancilla siam D. quod ancillast iam P. quod ancillae. Donat. ad Eun. V. 7, 12 quod ancillam solam. 530. V. D. etiam men super adducas. P. etiam super adducis. V. D. cometin P. comedant.

STRATOPHANES.

Hoc quidem hērcle ingratum est dōnum: cedo istam pūere perulam. Em!
 Mea volūptas, attuli ēecam pallulam ex Phrygia tibi. (55)
 Tene tibi.

PHRONESIUM.

Hócine mihi ob labóres tantos tantillum dari?

STRATOPHANES.

Perii hercle égo miser: iam nū auro contra cōstat filiūs.

535 Etiam id nihili pendit. áddo purpuram ex Sarra tibi.

Attuli ét duas Ponto amoénas. Tene tibi, voluptas meá.

Accipe hóc: abducite istas hinc e cōspectu Surás.

(60)

Ecquid amás me?

PHRONESIUM.

Nihil ecástor: neque merés.

STRATOPHANES.

Nilne huic sat ést?

Ne unum vėrbum mihi quidém nunc dixit. Viginti minis

540 Venire illac posse crėdo dona, quae éi dono dedi.

Vehementér nunc mi est iráta: sentio átque intellegó.

Verum adibo. Quid ais nūc tu? num me vis, voluptas meá, (65)

Quo vocátus sum, ire ad cėnam? mox ad te hūc cubitum iveró.

Quid tacés? planissime édepol perii. sėd illuc quid boni ést?

545 Quis is homo ést, qui ducit pópam tantam? cėrtum est, quo feránt,

Observáre. huic, credo, fėrtur, verum iám scibo magis.

531. V. hercles ingratus, D. P. hercle si ingratumst. Deinde codd. cedo tu mihi istam, V. D. peruiam, P. pallulam. V. Im, D. I, P. Hem. 532. V. attoli D. attolli. V. paluam D. palauiam. Deinde ex Phrygia Kampmannus: V. ex parigra tibi P. D. ex pari gratia tibi, nisi quod P. om. tibi. 533. V. D. tantillis. 534. D. Per p. Perii: codd. omnes omm. *ego et mi*. P. stat p. constat. 535. V. etianum mali pendit D. etiam mim mali pendit P. Etiam nihili pendit. Deinde codd. omnes addit. ex Sarra Scaliger: V. D. exarat P. exorat. 536. V. tua sponte D. P. tuas ponto. 537. V. D. accepi. Deinde abducite istas Bothius: codd. abduce hasce. V. ince p. hinc e, D. P. in. P. conspecto vestro. 538. V. equidem as me, D. et quidem has me. V. D. castor. V. nihil nec. P. *Phron*. Equidem has ecastor nihil moror. *Strat*. Nililne huic sat est. 539. V. Nemonum. codd. omnes omm. mihi, V. D. num, quod om. P. 540. V. D. dedit. 541. P. mihi nunc. 542. num me vis Bothius: V. nunem uis mea, D. P. num neuis me. 543. V. adhuc p. ad te huc. P. D. huc. V. D. inero. P. iero. 544. codd. quid illuc, nisi quod V. quit. 545. Quis is homo est qui ducit Bothius: codd. Quis homo est qui inducit. V. cercum sit p. certum est.

GETA. PHRONESIUM. STRATOPHANES.

GETA.

Ite, ite, hae simul maliferei dammigeruli

Foras congerrones, bonorum exagogae!

Satin si quis amat, nequit quin nihil sit atque improbis artibus se expoliat?

550 Verum hoc qui sciam, ne quis id quaerat ex me,

Domi est, qui facit nequam, improba facta, amator.

Pro stereore sua bona habet, foras iubet cefferri. (5)

Quin metuit cubiculum ne mundissimum sit.

Sibi puras esse volt aedis.

555 Domi quicquid habet, verritur εξω. Quandoquidem ipsius se perdit,
Secreto equidem illum adiutabo, nec mea quidem is opera herele umquam

Hilo minus cito tam propere, quam potest, peribit.

Nam de hoc obsonatu de mina una deminui modo (10)

Quinque nummos: mihi detraxi partem inde Herculaneam.

560 Nam hoc adsimile est, quasi de flavio qui aquam derivat sibi:

Nisi derivetur, tamen omnis ea aqua abeat in mare.

Nam hoc in mare abit, misere pessum it sine bona omni gratia.

Cum haec video fieri, suffuror, de praeda praedam capio. (15)

Meretricem ego item esse reor, mare ut est: quod des, devorat nec abundat.

V. ASTARC p. Stratophanes, D. ASTAPIIUM. P. Geta seruus, Stratophanes miles. Phronesium meretrix. 547. V. D. mulierei p. maliferei, P. muliere. 548. codd. gerronis p. congerrones. Deinde V. magagoce, D. P. axagoce. 549. V. D. se p. si. P. satis est qui. Deinde D. nihil is itaque inprouise partibus expoliat, P. nihil sit quod inprouise patribus. V. nihili sitaque inprouisse, ceteris omm. 550. codd. nam p. verum. V. qui scieam D. quis cieam. 551. V. D. domis idque facta, nisi quod V. itq.; fac. P. domi scit qui facit. Deinde codd. omm. nequam. 552. codd. Qui bona sua pro stereore habet. Deinde V. feri D. fieri P. ferri p. cefferri. 553. codd. om. quin: metuit publicos mundissimum sit, nisi quod P. mundissimis est. 554. codd. puras sibi. Deinde V. D. noltas dis. 555. V. nettitur. D. neitur. P. perditur. D. P. exeo. Deinde V. perditam sit p. se perdit, D. perditum fit, P. perditus est. 556. codd. herele equidem illum adiutabo (D. aduitabo) neque mea quidem opera umquam. 557. hilo Lambinus: V. D. nihili omnibus, P. nihilominus. Deinde codd. omm. cito tam. Denique P. quando p. quam. 558. codd. nam iam p. nam — obsonio p. obsonatu. P. om. una. 559. codd. omm. inde. 561. V. D. ea qua P. aqua. cf. Laehm. ad Lucr. p. 379. codd. omnes mari. 562. codd. abiit misereque perit p. abit misere pessum it. Deinde V. D. omnia gratiam. 563. V. Nec cum uideo. D. P. Haec cum uideo. V. D. si fieri. Deinde V. D. post *suffuror* addunt *supplicio*, nisi quod D. susfuror V. sopplicio. P. cum Non. p. 12 suffuror, suppilo. Denique V. D. omm. praeda. 564. V. om. esse. Deinde V. D. quod des denoratis unquam abundat, nisi quod D. habundat. P. quod des, deورات, nunquam abundat.

565

At hoc saltém servat maré: quod illi súbest, apparet.

Huic des quantúmvis, nusquam, néque datori néque acceptrici.

Velut haec meretrix meum erum miserúm blanditia inpúlit in pauperiém,

Privávit bonis, luce, honóre atque amícis. (20)

At eccam adést proprinque. crédo eam audivisse haec me loqui.

570 Pallida ést, ut peperit púerum. adloquár, quasi nesciám.

Jubeo vós salvare.

PHRONESIUM.

Nóster Geta, quid ágis? uti valés?

GETA.

Valeo et vénio ad minus valéntem et melius qui valeat, feró.

Erns meús, tuos oculus, ad te ferre me haéc iussit tibi (25)

Dona, quae vides hos férre et has quinque árgenti minás.

PHRONESIUM.

575

Edepol hóc haud perít, quando illúne tantum amó.

GETA.

Jussit órare ut haéc grata habéres tibi.

PHRONESIUM.

Grata accéptaque habeó.

GETA.

Juben auferri intro?

PHRONESIUM.

Ad me haéc

Inferánt.

GETA.

Eequid aúditis, haéc quae imperát?

Vasa nólo auferánt: designári lubét. (30)

565. codd. omm. at. Deinde praebent mecum p. mare quod. Denique V. D. subeste p. subest. 566. codd. omm. huic. V. D. nusquam *apparet*, P. nunquam *apparet*. D. dotari V. D. acceptrice. 567. D. P. omm. haec. codd. miserum sua blanditia. Deinde inpulit Lipsius: codd. intulit. 568. V. D. priuabit P. priuant. V. bones. D. bonas. 569. codd. attat p. at. D. ere p. credo. codd. omm. eam. 570. P. alloquatur. 571. D. saluare. Deinde uti Bothius: codd. ut. 572. V. D. minu. 573. codd. ocellus tuus p. tuos oculus. V. me ferre me hec, om. iussit tibi. 574. hos Bothius: codd. illos. 575. codd. pol haud perit, quod illum. Both. illunc. 576. V. D. operare P. opera. 577. V. grata aequae ceastor habeo. D. P. grataque ceastor habeo. Deinde V. D. iube auferri intro P. iube auferre intro haec ad me. 578. V. D. ichiame p. inferant, P. i Cyame. Deinde V. D. haec quid, nisi quod V. hec. Denique V. D. heque tam imperat, P. eequae tam imperat. 579. V. D. suasa P. suis. Deinde codd. omnes desiccati (p. designari) iubet.

PHRONESIUM.

580 Impudéus mecastor.

GETA.

Quídnam est? Egone? Tún bona fidé
Me ais impudentem esse, ipsa quae sis stábulum flagiti?

PHRONESIUM.

Dic, amábo: ubi Diniárchust?

GETA.

Domi.

PHRONESIUM.

Dic haéc ob dona, quae

Ad me míserit, me amáre illum omnium hóminum plurimúm

Erga cúmq; honorem habére eum omnium me maxumúm

585 Et ut huc véniat, obsecráre.

GETA.

Licet. set quisnam illic homo ést, (35)

Qui ipsus sé comest tam tristis? animo hercle hómo est suo misér,
Quisquis ést.

PHRONESIUM.

Dignust mecastor.

GETA.

Quis est?

PHRONESIUM.

Non nóvisti? obsecró.

Qui illi apúd me erat, huius patér pueri est, qui méndicabulúm

Jussit alicí. sane auscultávi, observávi.

580. impudens Gruterus: codd. omnes immo pudet. Deinde V. D. cuam est p. quidnam est P. quanti est. Egone Bothius: codd. egori. Denique codd. omnes tu p. tun. 581. V. Tune asin, D. Tune ansin, P. Tune ais. Deinde codd. omnes impudentem me esse. V. aipsa, V. D. sistabulum, P. sit stabulum. 582. codd. amabo te ubi est Dinarehus — ob haec. 583. D. P. admiserit, om me. Deinde codd. illum amare plurimum omnium hominum. 584. Erga cumque P.; V. D. Ergo meumque. Deinde P. honorem eum habere omnium maximum, V. D. honorem illum habere omnium maximum. 585. codd. Atque p. Et. V. D. obsecrat. Deinde licet Acidalius: codd. illicet. 586. D. se eumest, codd. omm. tam. V. tristis *oculis multis*. 587. V. D. nequid est p. quis est. P. eequid est. 588. codd. illic, nisi quod V. illicie. Deinde V. huius pater pueri illic est, D. P. huius pater, omm. ceteris. Denique D. usque ad iectaculum, V. P. usque ad iectaculem. 589. V. D. alii. Deinde codd. mansi p. sane. Denique codd. omnes pernam p. perbene.

GETA.

Quin perbené

590 Novi hominém nihili: illic quaéso est?

(40)

PHRONESIUM.

Illic.

GETA.

Me intuetur geméns.

Traxit éx intimó ventre súspiriúm.

Hoc vide, út dentibús frendit: icit femúr.

Num obsecró nam ariolúst, qui ipsus sé verberát?

STRATOPHANES.

Nunc ego méos animos violéntos meamque iam íram ex pectore prómam.

595 Loquere: unde és? quoniam es? cur áusu's mihi incleménter diceré?

GETA.

Lubido est.

(45)

STRATOPHANES.

Stúctine mihi respónsas?

GETA.

Hoc: non égo te floccifácio.

STRATOPHANES.

Quid tu? eúr ausa es aliúm te dicere hóminem amare?

PHRONESIUM.

Lúbitum est.

STRATOPHANES.

Ain tandem? istue primum expériar. Tun petili doni caússa,

Olerum atque éscarum et poseárum, moechum málaetum, cincinnátum,

600 Umbraticolam, tympanótribam, hominem amás non nauci?

(50)

590. V. D. nihil illic que est. illic est. P. nihili hic que est illic. 591. V. suspensus, D. suspensum. 592. codd. omm. ut. cf. Non, 123, 32. 593. codd. ariolus. 594. V. uiolentus. Deinde: iam iram ex pectore Bothius: codd. iram ex pectore iam, nisi quod D. ex pector etiam. 595. D. unde est. D. P. inclementer mihi. 596. codd. istue nec mihi responsis. D. om. te. 597. hominem amare Bothius: V. amarem homine, D. P. amare hominem. 598. V. tum petilli D. tum pent illi. P. Tun tantilli. Scripsi petili. cf. Non, p. 149. Ritschl Par. p. 172. 599. V. metum D. mecum p. moechum. 600. codd. umbraticolum lymphanotribam. Deinde hominem amas Bothius: codd. omnes cum Prisc. I. p. 204 ed. Hertz et Fest. 166. B amas hominem. P. om. non. Deinde V. D. quae hercles P. quae hercle es.

GETA.

Quae haec res?

Meone ero, improbe, tu maledicere audes, fons viti et periuri?

STRATOPHANES.

Verbum unum adde istoc. iam herele ego ted hic hae offatim conficiam.

GETA.

Tange modó: iam te hic ego ágnum faciam et médium distruncábo.
Si tu ad légionem bellátor clues, at in culina egó.

PHRONESIUM.

605 Si aequom fácias, adventóres eos curés, quorum mihi (55)

Dona accépta grataque hábeo: tua enim ingrátá, quae abs te accépi.

STRATOPHANES.

Tum pol ego, donis privátus, perii.

GETA.

Plánum istuc quidem est.

Quid nunc érgo hic odio es, scélus, confessus ómnibus reús?

STRATOPHANES.

Perii herele hódie, ni hunc a te ábigó.

GETA.

Accede modo húc, adi huc modó. (60)

STRATOPHANES.

610 Etiam, scélus viri, minitáre, quem ego offátim concipilábo?

Quid tibi húc ventio ést? Quid tibi hánc aditio ést?

Quid tibi hánc notio ést, inquam, amicam meám?

Emoriére ociús, si manú niceris.

GETA.

Quid? manú nicerim?

601. improbe tu Bothius: codd. tu improbe. Deinde V. et o maledicere, D. et maledicere. Denique V. peiuri, D. peiuri. 602. codd. te p. ted. V. officiam, D. affatim officiam, P. affatim efficiam. 603. V. D. iam ego hic, om. te. P. iam ego te, om. hic. 604. V. D. Sit uel p. Si tu ad, P. Si tu. Deinde V. D. cuius p. clues. Denique codd. omnes: at ego in culina cine, nisi quod V. cubilina. Lipsius tamen ex cod. Roveri adfert: in culina ares, Pius ex libris suis: aries. 605. codd. meos p. eos. Deinde incenses p. enres. 606. codd. et grata p. grataque. Deinde tuaque p. tua enim. 607. codd. ego et donis priuatus sum et perii. Plane istuc est. P. tamen extrema tribuit Phronesio. 608. V. odiesse es, D. P. odiose es. V. teus p. reus, P. te iis. 609. codd. nisi p. ni. Deinde accede modo huc Bothius: V. D. accede hunc modo, P. accede huc modo. 610. V. D. ueri. P. om. viri. V. D. offatim iam iam iam concipilabo, nisi quod D. affatim. P. affatim iam iam compilabo. cf. Paul. p. 62. 612. V. noctio est umquam. 613. niceris Turnebus: codd. omnes uiceris. 614. codd. omnes uicerim.

STRATOPHANES.

Fac, quod iússi mané.

615 Jamiam te égomet hic offátim conficiam.

(65)

GETA.

Occedi optimum ést.

Captio ést: istam machaeram longiórem, quam hanc, habés.

Sed verúm sine dum me pétere, siquidem bélligerandum est técum.

Abeo dum égo tecum, bellátor, arbitrum aéquam ceperim.

Sed ego céssó hinc me amoliri, ventre dúm salvo licét.

PHRONESIUM. STRATOPHANES.

PHRONESIUM.

620

Datin soleas átque me intro actútum ducité,

Nam mihi de vénto miserae cóndoluit capút.

STRATOPHANES.

Quid mihi futúrum est, cui duae áncillae dolént,

Quibus te donávi: iamne abiísti?

PHRONESIUM.

Em sic datúr.

STRATOPHANES.

625

Quo pacto? exclúdis? quaeso, pótin est planiús,

(5)

Quam exclusus núnc sum? pulere lúdificor. siné.

Quantillo mi ópere nunc persuáderi potést,

Ut ego his suffringam talos tótis aedibús.

Num quidquam aváros mutat móres mulierúm?

Postquam filíolum peperit, ánimos sustulít:

(10)

630

Quasi cum mihi dícat: nec te iúbeo, nec vetó

Introire in aédis. at ego nólo: non eó.

Ego faxo dícat me in diébus pauculis

Crudum virum ésse. Sequere me hác: verbum sat ést.

615. codd. iam ego te hic offatim conficiam, nisi quod D. P. affatim. Deinde occedi Góllerus ad Trin. v. 1140, qui haec Getae tribuit: V. D. occidit, P. occidi. 616. codd. habes quam haec est. Scripsi quam hanc habes. 617. codd. omm. me. 618. V. Abo domum p. Abeo dum, D. P. Ibo domum. P. tecum p. aequom. 619. V. D. mi hinc amo sire p. hinc me amoliri. P. me hinc amouere. codd. omnes uentrem.

V. D. MERETRIX. MILES. 620. P. Date iam p. Datin — intro me. 623. V. D. em si coatur. Extrema Bothius tribuit Phronesio. 624. V. D. quam eso potius planius, nisi quod D. pitius. P. quaeso pitius planius. 626. P. om. mi. 627. his Bothius: codd. hisce. 628. codd. quidpiam auarum ut at, nisi quod D. P. ut ad. 629. V. D. filiorum P. filium. 630. codd. Nuuc quasi p. quasi cum — neque volo p. nec veto. 632. D. edibus p. diebus.

STRABAX. ASTAPHIUM.

STRABAX.

- 635 Rus mane dúdum hinc ire mé iussit patér,
 Ut bubus glándem prandió depromerém.
 Postquam illuc véni, eecum advenit (sic dis placét)
 Ad villam argéntum meo qui débebat patri,
 Qui ovis Tarentinas erat mercátus de patrè. (5)
 Quaerit patrém: dico esse in úrbe. interrogó,
 640 Quid eum velit . . . . .
 Homo crumínam sibi de cóllo detrahít,
 Minas vigínti mihi dat. áccipio lubéns.
 Condo in crumínam. ille abiit: égo probas minás, (10)
 Ovis, in crumína hac huc in úrbem detuli.
 645 Fuit edepol Márs, meo períratu patri,
 Nam oves illius haud longe ábsunt a lupis.
 Nunc ego istos múnidos urbanós amasiós
 Hoc ictu expónam atque omnes ícciam forás. (15)
 Eradicáre est certum cúmprimis patrém,
 650 Post id locórum matrem. núne hodie ferám
 Argentum ad háne, quam mage amo quám matrem meám.
 At ecqui in villa est? ecqui hoc áperit ostiúm?

ASTAPHIUM.

- Quid istuc aliénum est, dic, amábo, mi Strabáx, (20)
 Qui non extémplo introeas? ánne oportuít
 655 Ita te quidém, qui es familiáris?

V. Stratilix RVSTICVS. ANCILLA. D. Stratilax seruus. Ancilla. P. Stratilax. Ascapium. 635. P. ubi p. ut. 636. P. Postque illuc, V. D. Post illoc. Deinde V. D. quam adueni p. eecum advenit, quae om. P. Denique sic dis placet Douza: codd. si deis placet. 637. V. D. billam, P. bullam — debeat. 638. V. Quo uistaret inaserant D. Quo uis staret inaserat P. Qui frumentum serat. 639. P. intelligo p. interrogo. 640. V. D. uellit. 641. codd. omnes detraxit. 642. V. middat, D. midat. V. D. libeus. 643. P. propere p. probas, D. perpera. V. om. omnia inter *abiit* et *hac* v. 644, P. omnia inter *probas* et *in urbem*. 644. D. Quis p. p. Ovis. codd. omm. huc. V. D. urbe me p. urbem. 645. V. D. piratus, P. iratus. 646. D. aut, V. au. 647. codd. mundulos. V. amaspos, D. amas . . . . P. amatores. Diomedes p. 334, 14 mundulos istos amasios. 648. V. D. Hocitu P. Ocins. V. D. icciam. 649. V. eradicarensi D. eradicarem si. P. inprimis. 650. codd. locarum. V. hoc die. Deinde feram Acidalius: codd. eferam. 651. argentum ad hanc Bothius: codd. ad hanc argentum. 652. V. D. tat ecqui si nulla est, nisi quod D. tatet. P. om. tat: ecquis nulla est. Bothius ecqui. Scripsi: ecqui in villa est, quod ex persona adulescentis rustici videtur dictum. Deinde ecqui hoc aperit Bothius: codd. ecquis aperit hoc. 653. cod. omm. dic. 654. P. intres p. introeas, V. D. ire si.

STRABAX.

Ibitúr.

Ne me morári censeás.

ASTAPHIUM.

Lepide facís.

STRATULLAX. ASTAPHIUM.

STRATULLAX.

Mirum vidétur, rure erilem filiúm
 Strabacem nón redisse, nisi si elanculúm
 Conlapsus ést hic in corrúptelam suám.

ASTAPHIUM.

660 Jam pol illic ínclamabit, mé si aspexerít.

STRATULLAX.

Quid vis?

ASTAPHIUM.

Exspécto.

STRATULLAX.

Quid?

ASTAPHIUM.

Tuám truculentiám. (5)

STRATULLAX.

Nimio minus saévos iam sum, Astáphium, quam fui.

Iamiam non súm truculentus: nóli metueré.

Dic, imperá mihi quid vis ét quo vis modó.

665 Novos omnis móres habeo, véteres perdidí.

Vel amare póssum, vel iam scórtum duceré. (10)

ASTAPHIUM.

Lepide meeástor nunciás. sed dic mihi:

Haben?

STRATULLAX.

Penículum te fortásse diceré.

V. Truculentus. Astaphium. SERVVS. ANCILLA. D. Astaphium. Seruus. Ancilla. P. Stratilax. Ascaphium. 657. V. D. ruri. 658. P. om. si. 660. in-clamabit me Bothius: codd. me ínclamabit, nisi quod V. D. ínclamauit. Deinde V. D. se p. si, D. aspexit. v. 661, huc transpositus a Bothio, in codd. sequitur post 663. V. D. Qui tuam expector osculentiam. P. Quid? tuam expeto truculentiam. Scripsi Exspecto — Quid? — Tuam truculentiam. 662. V. D. inisse nos p. minus saevos. D. astaphum. P. qui p. quam. 663. codd. Iam p. Iamiam. V. D. metueris. 664. V. D. incipera. codd. omnes quid tibi p. quid vis. 666. P. etiam. V. dicere. 668. V. D. Habent, P. Anne. Deinde codd. omnes parasitum p. peniculum, quod videtur ortum esse ex Menaechmis, ubi Peniculus parasitus exstat. Denique codd. omnes et p. te. P. ducere.

ASTAPHIUM.

Intellexísti lepide, quíd ego dicerém.

STRATULLAX.

670 Heus tu, iam, póstquam in urbem erébro commeó,
Dicax sum fáctus, iam sum cávillator probús. (15)

ASTAPHIUM.

Quíd id est? amábo. istaece ridiculariá
Cavillatiónes vis, opínor, diceré.

STRATULLAX.

Ita: id pauxillum differt á cavillibús.

ASTAPHIUM.

675 Sequere intro, amábo, mea volúptas.

STRATULLAX.

Tene hoc tibi:

Rabonem habéto, mecum ut hánc noetem siés. (20)

ASTAPHIUM.

Perii: rabónem? quam esse dicam hanc beluám?
Quin tu arrabónem dicis?

STRATULLAX.

Ar facio lueri,

Ut Praenestínis conia ést ciconiá.

ASTAPHIUM.

680 Sequere, obsecró.

STRATULLAX.

Strabacem hic ópperiar modó,

Si rure véniat.

ASTAPHIUM.

Is hic quidem ápud nos est Strabáx. (25)

Modo rure vénit.

STRATULLAX.

Priusne, quám ad matrem suám?

Heu! edepol hóminem nihili!

ASTAPHIUM.

Iámne autem, ut solés?

669. P. intellexi. 670. V. commobeo, D. commoueo, P. convenio. 671. dicax sum Muretus: V. D. Hic axsum factum, nisi quod D. axum. P. om. dicax sum: factus sum, om. iam. 672. codd. istaece. 674. id Bothius: codd. ut. 675. intro amabo Bothius: codd. intro me amabo. V. uolupta si. D. uoluptast. 676. V. ut mecum a nocte, D. ut mecum ac nocte, P. ut mecum hac nocte. 677. P. dicam esse. V. D. nelbam. 678. V. D. die ista facto lueri. P. dicis. Eo pacto ut dixi. 679. codd. omnes conea, P. etiam ciconea. cf. Prob. I, 18, 5 ed. Lind. 681. V. D. seruri. V. veniet, codd. quídem ápud nos est hic. D. Strapax. 683. V. D. eu p. heu. D. nihil. Iamne Acidalius: codd. omnes anne.

STRATULLAX.

Immo nil dico.

ASTAPHIUM.

I intro, amábo, cedo manúm.

STRATULLAX.

685 Tene. in tabérnam ducor dévorsoriám,

Ubi melle accipiar mea mihi pecuniá.

(30)

DINIARCHUS.

Neque gnatúst neque progignétur neque potést repeririér,
Cui ego núnc aut dictum aut fáctum melius quám Veneri velím.

Di magni! ut ego sum laétus et laetitia differór!

690 Ita ad me mágna nunciávit famulus hódie gaudiá:

Mea doná deamata accéptaque habita esse ápod Phronesiúm. (5)

Cum hoc iam vólupte est, tum istoc nínio magnae méllinae mihi ést:

Militis odiosa ingrátaque habita tótus gaudeó.

Mea pila ést: si repudiátur miles, múlier mecum erit.

695 Salvos súm, quia perco: sí non peream, pláne interierím.

Nunc speculábor, quid ibi agátur: quis eat intro, quis forás (10)

Veniat: prócul hinc observábo, meis quid fórtunis fuát.

Quia nil hábeo, unum animus mónuit me: omnia agám precarió.

ASTAPHIUM. DINIARCHUS.

ASTAPHIUM.

Lepide effíciam meum, era, officium: vide, intus módo ut tu tuom item efficias.

700 Ama, íd quod decét, rem tuam: istum exináni.

684. codd. iamne p. immo. 685. V. D. dulo. 686. codd. male p. melle. V. mea mea mihi pecunia diniarcus. P. nunc p. mihi.

V. D. ADULESCENS. P. Dinarchus adolescens. 687. V. D. potes, P. potis. 688. nunc aut dictum Bothius: codd. nunc dictum. V. D. tenerem p. Veneri, P. mihi esse. 689. sam laetus Bothius: codd. laetus sum. 690. P. om. nunciavit. V. D. chyams. P. Cyamus. Editio Paris. Geta meus. Scripsi: famulus. 691. V. D. deamat. V. qui p. que. 692. V. D. noluptestum hoc, P. volup est tum hoc p. istoc. codd. omm. est. 693. V. D. habitato tua audeo. 694. V. D. milix-pret. 695. interierim Weisius: P. plane inteream, V. pancuriem, D. pancurient. 696. P. speculabor procul quid. codd. qui foras. 697. V. D. hunc p. hinc — miles p. meis. P. om. procul: miles quid facturum siet. 698. P. unus. Deinde: monuit me Lambinus ex codd. suis. V. D. moni mihi omnia, nisi quod V. omnia, P. monuit omnia.

V. D. ancilla adolescens. P. Aseaphium ancilla. Dinarchus adolescens. 699. meum Gulielmus: codd. omnes mea, V. D. ero. Deinde V. D. tutum p. tu tuom, P. tute idem. 700. V. eum, D. estum, P. es tum eximam.

Nunc dum isti lubét, tempus éi rei secúndum est.

Prome venústatem tuam amánti, ut, dum habet, gaúdia comparés.

Ego híc interim restitrix praesidébo, (5)

Istie dum sic fáciat domum ad te exagógam,

705 Nec quémquam interim istoc ad vós, qui sit ódio, in-
tromíttam: tu pérge, ut lubét, ludere istos.

DINIARCHUS.

Quis ést iste? Astáphium, indicábin, qui péreat?

ASTAPHIUM.

Amábo hicine tú cras?

DINIARCHUS.

Moléstusne súm?

ASTAPHIUM.

Nunc magís, quam fuísti,

710 Nam nísi qui usui ést nobis, nóbis moléstust. (10)

Sed obsecró, da mi operam, ut nárrem, quae voló.

DINIARCHUS.

Namquid ést: num meá refert?

ASTAPHIUM.

Num mussités?

Intus ést, bolos qui dát.

DINIARCHUS.

Quid? novos amátor quispiám?

ASTAPHIUM.

Integrum ét plenum adórta est thesaúrum.

DINIARCHUS.

Quis ést?

ASTAPHIUM.

715 Eloquár, sed tu tacéto. Nostin tu húnce Strabacem?

701. P. Hunc diem p. Nunc dum. V. D. iusti iubet. Deinde codd. omnes hic inserunt: dum habet, nisi quod P. habes. Denique V. D. secundas, P. ei obsecundas. 702. codd. amanti tuam. Deinde codd. omm. hoc loco: dum habet. Denique V. D. eumper eis. 703. hic interim Bothius: codd. interim hic. Deinde restitrix Lambinus: codd. omnes restitricis, nisi quod V. restitricis. 704. istie Bothius: codd. iste. 705. V. cequiéquã. D. P. et p. nec. P. quamquam — istue ad nos quiqui sit hodie. 706. ludere Douza: V. D. ludin, P. ludo. 707. codd. Qui p. Quis. Deinde V. D. ea Astaphium, P. eia Astaphium. Denique V. D. indica qui perit, P. die qui perit. 708. D. hincinet uere. P. hicine uero. 709. P. modestus. 710. codd. nam si quid nobis usust. Both. usui est nobis. codd. omnes molestus. 711. V. uolom, D. uolti. 712. V. D. nam ea refert. P. non mea refert. V. D. non musset. P. non musset . . . . 713. codd. intus bolos quos dat. P. qui p. quid. codd. amator nouus. 714. V. D. thensaurum. 715. V. D. te loquar. codd. diu (p. tu) taceto nouistin tun. V. D. Stabacem.

DINIARCHUS.

Quidni?

ASTAPHIUM.

Solus súmmam hic habet apúd nos. nunc is nóbis fundus ést. (15)
Bono animó male perít.

DINIARCHUS.

Perii mehérele ego itidém.

ASTAPHIUM.

Stultus és, qui facta infécta facere vérbis postulés.
Thetis quoque étiam in lamentándo pausam fécit filió.

DINIARCHUS.

720 Non ego núnc intro ad vos mittar?

ASTAPHIUM.

Qui dum quá[m] miles magís?

DINIARCHUS.

Quia enim plús dedi.

ASTAPHIUM.

Plus és enim intromíssus, quom dabás. (20)

Sine vicíssim, qui dant, ób illud, quod dant, óperis utiér.
Litterás didicisti: quándo scis, sine álios disceré.

DINIARCHUS.

Discant, dúm mihi pertentáre liceat, ni óblitus siém,

725 Quod didici.

ASTAPHIUM.

Interea magíster, dum tu cómmentaberé,
Volt illa ítidem commentári.

DINIARCHUS.

Quid?

ASTAPHIUM.

Rem accíperé identidém. (25)

716. codd. habet hic — est fundus nobis. 717. male perit P. solus: V. malè gerit, D. male gerit. Deinde V. D. perit p. perii. Denique codd. omnes herele ego idem. 718. codd. est p. es. 719. pausam Mercer. ad Non. p. 103: codd. om. in: lausum. 720. P. Quid nunquid p. Qui dum quam. 721. P. enim es, V. D. enim se — quam p. quom. 722. qui dant ób illud Lomanus: V. qui dant operam oblit quod, D. qui dant operam oblitus quod, P. qui dant opera utier, intermediis omissis. 723. V. dicisti. V. D. dicere. 724. V. argentarilliceam, D. argentari illic eam, P. argentarii illic eam ne. Editiones veteres commentari. Scripsi pertentare. 725. Quod didici Acidalius: codd. Qui dedit. P. magis p. magister. 726. Volt illa Bothius: V. D. Volt interim illa, P. Volt itidem illa — quidem p. quid? rem.

DINIARCHUS.

Dedi equidem hœc edie eei quinq̄ue argenti dêferri minás,
Praeterea únã in obsonátum.

ASTAPHIUM.

Idem istuc dêlatum sció.

De eo nunc bêne sumus tua virtute.

DINIARCHUS.

Immo ut inimici mei

730 Bona istaec cômédant? mortuom hèrele me, quam id pátiar, mavelím.

ASTAPHIUM.

Malim inimícos invidére mihi quam me inimicis meis, (30)
Nam invidére alii bene ésse, tibi dum mále sit, miseria ést.
Qui invidént, illi indigént: quibus invidétur, hi rem habént.
Stultiús quid est? Aperírem, requiem quia pol mávelím.

DINIARCHUS.

735 Non licét, modo obsonáti me participem fieri?

ASTAPHIUM.

Si volébas participári, auferres dimidium domúm. (35)
Nam itidem híc ut Aecherónti ratio accépti scribitúr:
Intro accipimus: quando accéptum est, non potést ferri forás.
Bene valé.

DINIARCHUS.

Resiste.

ASTAPHIUM.

Omítte, sine.

DINIARCHUS.

Mítte íntro.

727. V. dedit. codd. omnes hodie ei. 728. V. D. num. D. obsonantum, P. obsonium. 729. V. D. sum tua virtutem. Deinde P. immo et, V. ineme ut, D. imae ut, V. D. iniemici. 730. V. D. istic cedent, P. istec edent. Deinde quam id P. solus: V. D. quam ut id. codd. omm. mavelim. 731. codd. mihi inimicos inuidere, nisi quod V. D. inimicus inuiderem. 732. Scripsi: dum male sit. V. tibi male essem seria me si, D. tibi male esse inseria mesi. P. tibi male esse miserum est. 733. V. D. Quid p. Qui. Deinde P. egent illi p. illi indigent, V. D. egent illis. Denique V. D. irem habent, nisi quod D. iram, P. rem habent. 734. V. D. Stultus quid est aperirem, P. stultus qui des es aperire. Deinde codd. omnes qui iam p. requiem. 735. V. Non licet do obsoni me participem, D. Non licet do obsonii me participem, P. Ast. Non licet. Di. Da obsonii me participem. 737. codd. omnes idem p. itidem, D. P. ut acheronti hic, V. ut Ageonti hic. V. accepui, D. accepi. 738. V. D. accipiamur P. acceptum p. accipimus. V. D. ferre. 739. P. siste p. resiste. Deinde V. D. amitto p. mitte. P. omitte me. Di. omitto.

ASTAPHIUM.

Ad te quidém.

DINIARCHUS.

740 Immo istúe ad vos. .

ASTAPHIUM.

Huc iri non potést.

DINIARCHUS.

Immo potést.

Sine experiri.

ASTAPHIUM.

Immo opperire: vis est éxpeririér.

(40)

Dicam adésse, ni occupáta est: restare énim frustra siét.

DINIARCHUS.

Redin an nóñ redis?

ASTAPHIUM.

Vocát me, quae in me plús quam tu potést.

DINIARCHUS.

Uno vérbo eloquere: mittin me intro?

ASTAPHIUM.

Méndax es: abí.

745 Unum aiébas, tria dum díxiti verba, atque éa mendaciá.

DINIARCHUS.

Abiit: intro hinc saluit. égon ut haec mihi pátiar fieri?

(45)

Iam herele ego tibi, pellecebra, lúdos faciam elámore in viá,

Quae legem ádvorsum accepísti a pluribús pecuniám.

Iamiam herele ápud omnes magistrátus faxo erit nomen tuóm.

750 Postídea égo manum in te iniíciam quadruplí, veneficá,

740. V. D. istoc. Deinde codd. omnes omm. huc. V. D. irem p. iri. Denique immo potest P. solus: V. D. nimium pati. 741. Sine experiri Bothius: codd. experiri sine. Deinde V. D. opperirem. Denique V. D. vis est experire, P. ius est experiri. 742. V. D. ubi p. ni. V. resistat ex ex frustra sit, D. resistat et frustra sit, P. *Din.* siste hem frustra fit. 743. codd. redin an non redin si uocat me. Deinde quae in me plus quam tu potest Góllernus: codd. quae in me potest plus quam potest. 744. V. D. mitti in, P. mitto. 745. V. D. alebat stridia dixti, nisi quod V. dixit, P. aiebat sterilia dixti. Deinde ea inseruit Gulielmus. 746. V. incluit p. hinc saluit, D. induit, P. irruit. Deinde egon Lomanus: codd. ego. 747. codd. inlecebra. 748. codd. aduersum legem. V. D. accepistis ad. Deinde pluribus Bothius: codd. plurimis. 749. D. iam p. Iamiam, V. P. iam. V. D. apud nos omnes. 750. V. D. Post id ego te manum initiam, P. Post id ego in te manum iniíciam. codd. quadrupus, V. D. beneficia,

- Suppostrix puerum. ego edepól iam tua probra áperibo omniá. (50)
 Nil me rétinet: perdidí ómne, quod fuit; fio indigéns,
 Nec mi adést ad ullum cénsum iam, quo páritem calceós.
 Sed quid ego hie clamo? quid si me inbeat intromittér?
 755 Conceptís, me non factúrum, verbis iúrem, si velít.
 Nugae súnť: si stimulos púgnis caedis, mánibus plus dolét. (55)
 De nihilo ést illi te irásci, quae te nón flocci facit.
 Sed hoc quid ést? Proh di immortáles! Callielém video seném,
 Meus qui adfinis fuit, ancillas duas constrictas ducérę,
 760 Alterám tonstricem huiúsec, alteram áncillam suám.
 Pertimuí: postquam una cúra cor meúm movít modó, (60)
 Timeo, né malefacta antiqua mea sint inventa omniá.

CALLICLES. ANCILLAE II. DINIARCHUS.

CALLICLES.

- Egon tibi male dicam aut ádeo male velim? út animus meúst,
 Propemodum éxpertae estis, quam égo sim mitis tránquillusque homó.
 765 Rogitavi égo vos vapulántis ambas, péndentis simúl:
 Commemini, quo quicque pácto sitis cónfessae: sció.
 Hie nunc vóló scire, eodem pácto an sine maló fateamini. (5)
 Quamquam vós colubrino ingénio ambae estis, édico priús,
 Ne duplicis habeatis línguas, ne ego bilinguis vos necém,
 770 Nisi si ad tintinnaculós vos voltis éduci virós.

ANCILLAE.

Vis subigit verum fatéri: ita lora laédunt brachiá.

751. V. D. i tua proba p. iam tua probra. P. tua probra, om. iam. 752. codd. omm. retinet. V. P. impudens, D. imprudens. Scripsi indigens. 753. codd. illum p. ullum. Deinde pensi p. censum — quos capiam p. quo paritem. 754. V. intromittiar D. intromittar. 755. V. D. irem si leuit, nisi quod D. silcuit, P. si rem sileuit. 757. codd. de nihilo nihil est irasci. 758. D. P. quid hoc, V. om. hoc. V. D. calieten uide. P. om. video. 759. codd. que p. qui. Deinde V. om. fuit. Ceterum codd. omnes hunc versum postponunt sequenti. 760. codd. huius. 761. V. om. cura. 762. codd. omnes: ne me malefacta — sine. V. inuenia. D. P. inueniam. Correxít Acidalius.

V. SENEX. ANCILLE II. ADULESCENS. P. Callides senex. Ancille due. Dinarchus adolescens. 763. aut adeo Bothius: V. D. aut tibi adte, P. aut tibi, om. adeo. Deinde P. maucelin. V. animu menst, D. P. animo meost. 764. D. P. ex parte. V. D. essetis — similes tranquillus usque homo. P. sim tranquillus usque modo. 765. codd. nerberantis p. vapulantis. V. baspendentes, D. P. has pendentis. 766. V. D. quicquam. 767. codd. omm. an. 768. V. D. colubri-non. 769. D. habeas. V. D. linguam — ibi linguis. 770. V. D. Nesisi, P. Nisi. codd. omnes noltis nos. 771. subigit Bothius: codd. subegit. V. bracchia.

CALLICLES.

At si vérum mi critis fássae, vinelis éxsolvemini. (10)

DINIARCHUS.

Etiam núnc, quid sit negóti, pavidus incertusque súm,
Nisi quíá timeo tamén.

ANCILLAE.

Ego nec quid péccavi sció.

CALLICLES.

775 Omniúm primum diversae state! em, síe: istue voló.
Ne qui intér vos significétis, ego ero páries. Loquere tú.

ANCILLA.

Quid loquár?

CALLICLES.

Quid puero fáctum est, mea quem péperit filiá, (15)
Meo nepóte? capita rerum mi expedito.

ANCILLA.

Istae dedi.

CALLICLES.

Iam tace. Accepistin púerum tu ab hac?

ANCILLA ALTERA.

Accepi.

CALLICLES.

Tacé.

780 Nil morór praeterea: sátis est fassa.

ANCILLA ALTERA.

Inficias non eó.

CALLICLES.

Iam livórem tute scápolis istoc cóncinmas tuis.
Conveniúnt adhuc utriúsque verba.

DINIARCHUS.

Vaé misero mihí! (20)

Mea nunc fácinora aperiúntur, clam quae spéravi foré.

772. codd. iuncis exsolue mihi, nisi quod P. iuncis. 773. codd. nunquam p. nunc quid. Deinde codd. fassi sin certusque sum, nisi quod P. quam p. que. Scripsi: pavidus. 775. V. D. stete. P. diversa est. 776. codd. Ne p. Ne qui. V. D. loquerétur. 777. P. actum est, D. datum est, V. datum sit. 778. V. D. nepoti. codd. omnes, om. mi: expedite. Bothius expedito. V. D. iste dedit. P. isti dedit. 779. P. taceo. V. D. accepisti in puerum. codd. omnes accepit. 781. V. luorem. V. D. ut est capulis p. tute scapulis. P. om. tute. 782. V. D. adhunc — tue misero nisi.

CALLICLES.

Loquere tú: quis dare te huic púerum iussit?

ANCILLA.

Era maior meá.

CALLICLES.

785 Quid tu? cúr eum accepísti?

ANCILLA ALTERA.

Era me rógitavit minór,

Puer ut áfferretur éaque ut celaréntur omniá.

CALLICLES.

Loquere tú: Quid eo fecísti puero?

ANCILLA ALTERA.

Ad méam eram detuli. (25)

CALLICLES.

Quid eo púero tua era fécit?

ANCILLA ALTERA.

Erae meae éxtemplo dedit.

CALLICLES.

790 Quoi, malum, érac? Duacn sunt istae? Cave tu, nisi, quod te rogó,
Quacque exquiro.

ANCILLA ALTERA.

Mater, inquam, filiaé dono dedit.

CALLICLES.

Plus quam dúdum eloquere.

ANCILLA ALTERA.

Plús tu rogitas.

784. codd. qui p. quis — hue p. huic. V. D. ira p. era. 785. V. D. eram ero uít minor. P. hera me rogavit minor. 786. codd. ferretur. V. omniam. 787. V. ad mea re (supraser. me) detuli, D. ad meam rem detuli. 788. V. Quot eo puero, D. cui te puero, P. Quid de puero. V. D. tuo era facit — mea. V. exemplo. 789. V. D. aere p. erac. codd. omnes duae. V. catu iste, D. catu nisi, P. caue nisi. 790. V. D. nisi ea te exquiro p. Quacque exquiro. P. Nisi ea quae te exquiro. Deinde: inquam filiae dono dedit Bothius: codd. filiae dono dedit inquam, nisi quod V. D. inquem. 791. dudum loquere Bothius: codd. dudum inquam loquere, nisi quod V. D. inqua.

CALLICLES.

Résp^onde ociús.

Quid illa, cui dono donátust?

ANCILLA ALTERA.

Supposívit.

CALLICLES.

Cui?

ANCILLA ALTERA.

Sibi. (30)

Pro filiolo.

CALLICLES.

Pro filiolo? Di obsecró vostram fidém.

Ut facilius alia, quam illa, unde est, puerum úterinum parit!

795 Haec labóre alieno púerum peperit sine doloribús.

Puer quidém beatust: mátres duas habét, avias duás:

Iam metuó, patres quot fuerint. Vide sis fácinus muliebré! (35)

ANCILLA.

Magis pol ad viros malítia haec pertinet, quam ad mulierés.

Vir illam, nón mulier praegnátem fecit.

CALLICLES.

Idem ego istue sció.

800 Tu bona éi custos fuísti.

ANCILLA.

Plus potést, qui plus valét.

Vir erat, plús valebat, vicit: quod petébat, abstulít.

CALLICLES.

Et tibi quidem hercle idém vir attulít magnum malúm. (40)

ANCILLA.

De istoc ipsa, etsi tu táceas, reapse expérta intellegó.

CALLICLES.

Nunquam té facere hodie quívi, ut is quis ésset dicerés.

792. cui dono donatust Kampmannus: codd. cui donatust. V. D. tibi p. sibi. 793. V. D. pro filiolo toni pro filiolo, P. pro filio. pro filio. V. D. del p. di. 794. V. D. quam alie undé puerum ut numparet, P. quam aliqua alicunde puerum natum parit. Scripsi: puerum uterinum, scil. ex eodem utero natum. 795. V. latrare. 796. V. D. mater onas. codd. omnes habet et avias. 797. P. fuerunt. V. D. muliebri. 798. ad viros malitia haec pertinet Bothius: codd. haec malitia pertinet ad viros, nisi quod D. milita. V. D. muliebri p. mulieres. 799. V. D. uiri iam, P. uir eam. D. P. pregnantem. codd. omnes Et idem. Delevit Et Göllerus. 801. abstulit Camerarius: V. adstuni, D. adest uni, P. adest uictum. 802. idem vir Göllerus: codd. omm. vir. 803. codd. real, om. se. 804. quivi ut is Camerarius: V. D. ut quivis, P. cuius.

ANCILLA.

805 Tacui: at nunc non taceo, quando adest, necessust indicem.

DINIARCHIUS.

Lapideis sum: commovere me miser non audeo.

Res palam omnis est: meo heic nunc fiunt capiti comitia, (45)

Meum illuc facinus, mea stultitia est: timeo quam mox nominer.

CALLICLES.

Loquere, filiam meam quis integram stupaverit?

ANCILLA.

810 Vidi ego te, propter malefacta qui es patronus parieti.

DINIARCHUS.

Neque vivos neque mortuos sum, nec quid nunc faciam, scio.

Neque ut hinc abeam, neque ut hunc adeam, scio: timore torpeo. (50)

CALLICLES.

Dicin an non?

ANCILLA.

Diniarchus, cui illam prius desponderas.

CALLICLES.

Ubi is homo est, quem dicis?

DINIARCHUS.

Assum, Callicles. Per tua obsecro

815 Genua, ut tu istuc insipienter factum sapienter feras

Mihique ignoscas, quod animi impos vini vitio fecerim.

CALLICLES.

Non placet: in mutum culpam confers, quod nequit loqui. (55)

Nam vinum, si fabulari posset, se defenderet.

Non vinum hominibus moderari, sed homines vino solent,

805. V. D. nunc tacebo, P. non tacebo. V. D. adest necesse indice, P. est necesse indicem. Scripsi necessust. cf. Lachm. ad Lucr. 397. 807. V. neo, D. P. in eo. codd. illic p. heic. V. P. sunt p. fiunt. V. comitia, D. coptia, P. cestia. 808. V. D. illae. V. stultam, D. stulta est. V. P. non miner, D. non minetur. 810. codd. Uideo. V. D. mala facta — est. 811. V. D. nequid. 812. V. habeam. V. ut neque ut hunc. D. ut neque ad hunc. P. neque ut adhunc. In V. v. 810 et 811 commutati sunt. 813. V. diniarchus, P. Diniarchus. V. D. dicis ponderas p. desponderas, P. dixi sponderas. 814. V. his p. is — tuo p. tua. 815. P. om. tu. V. insipienter sipienter. 817. V. enipam, D. quippiam. V. D. confer. P. in mutum qui culpam confert. V. quid loqui p. quod nequit loqui, D. quod loqui. P. qui loqui non potest. 818. V. D. fabularem, P. fabulare. codd. possit. V. D. defenderem. 819. codd. omnes: non vinum moderari sed uim non solent, nisi quod P. om. non posterius. Verba deficientia restituit Camerarius,

820 Qui quidém probi sunt: vérum, qui improbúst, si subbibít,
Sive adeó caret teméto, tamen ab ingenio improbúst.

DINIARCHUS.

Seio equidém, quae nolo, múlta mi audiénda ob noxiám. (60)
Nam ego tibi me obnoxium ésse fateor, cúlpaecompótem.

ANCILLA.

Calliclés, vide quaeso insignem ne faciás iniuriám.
825 Reus solútus caussam dicit: testes vinetos attinés.

CALLICLES.

Solvite istas. Agite, abíte, tu domum ét tu autem domúm:
Eloquere haée crae tu, ut púerum reddat, sí quis eum petát. (65)
Eamus, tu, in ius.

DINIARCHUS.

Quid vis in ius me ire? tú es practor mihi.
Verum te óbsecro, ut tuam gnátam des mi uxórem, Calliclés.

CALLICLES.

830 Eundem pól te iudicásse istanc quidém rem intellegó.
Nam haud mansisti, dum ego darem illam: tute súmpstisti tibi.
Nunc habeás, ut nactu's, vérum hoc ego te múltabo boló: (70)
Sex talénta magna dótis demam pro ista inscitiá.

DINIARCHUS.

Bene agis mécum.

820. V. D. probri — qui iam probus est si quam si bibit. P. qui improbus est siue bibit. 821. D. te me tu. V. D. ab ingenio timidus est improbus. P. om. timidus. cf. Non. 5, 11. 822. ob noxiam Palmerius: codd. obnoxia. Douza obnoxio. 823. codd. omm. Nam. V. essem, D. obnoxiam essem, V. cultae, D. P. culte. V. D. comptemi. 824. V. D. Callicies, P. Mi Callides. V. que somnem p. quaeso insignem, D. quae somneim, P. quaeso. 825. testes vinetos attines Lipsius. V. ta estis uicto sati ines. D. P. tam estis uicto sati ines, nisi quod P. satin est. 827. V. D. tu puerum, P. ut puerum. Scripsi: tu ut puerum. 828. V. intus. D. eamust intus. P. Eamus intus. codd. omnes: quid uis intus, nisi quod V. quinis. V. D. etues p. tu es. 829. D. P. omm. mi. 830. V. D. pul te. P. stulte. Deinde istanc quidem Bothius: codd. quidem istam. 831. V. dem p. dum, D. idem, P. ut. 833. V. malana dotes D. malana detes, P. malana dotis. D. dem an p. demam. V. ista scinscitia. D. istast incicidia, P. istae inscitia.

CALICLES.

Filium istine tuom te méliust repeteré.

835 Ceterum úxorem, quam primum potest, abdúce ex aedibús.

Ego adeó iam illi remittam nuncium ádfini meó:

Dicam ut áliam conditionem filio inveniat suó.

(75)

DINIARCHIUS.

At ego ab hác puerum repóseam, ne mox inficias eát.

Nugae! nam ipsa haec ultro, ut fáctum est, fecit ómnem rem palám.

840 Sed nimiúm pol opportúne eapse cecam égreditur forás.

Ne ista stímulum longum habét, quae usque illinc cór pungit meúm.

PHRONESIUM. DINIARCHUS. ASTAPHIUM.

PHRONESIUM.

Blitea et lútea est meretrix, nisi quae sapit in víno ad rem suám:

Si alia mémbra víno mádeant, cor sit sáltem sobriúm.

Nam mihi divídiæ est, tonstrícem meam sic múlcatam malé,

845 Quia dixit, cum Diniárcchi puerum invéntum filium.

DINIARCHUS.

Lubido adíre est, quam penes ést mea omnis rês et liberí.

(5)

PHRONESIUM.

Video eecúm, qui amans tutórem med adóptavit bonís.

DINIARCHUS.

Mulier, ád te sum profécetus.

PHRONESIUM.

Quid agitur, voluptas meá?

834. V. D. tum te, P. tute. 835. V. uxorum, D. uxorem qua primum. V. potes abdu, D. potest abduci. 836. codd. adimeo p. affini meo. 838. V. D. et p. eat. 839. codd. Nihil est. Scripsi Nugae, codd. et (scil. ec) p. haec. V. D. factus p. factum est. 840. codd. opportuna. Deinde eapse eecam Bothius: V. ecce ab se gregitur, D. P. ecce ab se egreditur. 841. V. longem, D. P. longe. V. cor pugit. D. cor pugit melim. P. compugit me p. cor pugit meum.

P. Phronesium meretrix. Dinarchus adulescens. Ascaphium ancilla. 842. P. om. et lutca. cf. Non. 80, 25. V. uno p. vino. 844. dividiæ Bothius: codd. diuidia. V. D. est in tontricum. codd. omnes: sicut multam male. 845. codd. ea p. Quia. D. P. Dinarchi. 846. lubido adire est Pistoris: codd. ubi id audiuit. 847. amans tutorem Bothius: codd. manstutorem me adoptavis. 848. D. mumilier, ad te sum profectus Acidalius: codd. adsum profectust.

DINIARCHUS.

Non volúptas: aufer núnqas. nil ego núne de istac re agó.

PHRONESIUM.

850 Scio mecastor, quid uelis, quid postulés et quid petás.
Me vidére et me te amáre postulás: puerum petís. (10)

DINIARCHUS.

Di immortáles! ut planiloqua est! paucis út rem ipsam attigit!

PHRONESIUM.

Scio equidém sponsam tibi ésse et filium éx sponsa tuá,
Et tibi úxorem ducéndam: esse alibi iám animum tuóm,
855 Ut me quási pro derelicta sis habitúrus. sed tamén
Cogitáto, mus pusillus quam sit sápiens bestia, (15)
Aetatém qui uni cubili numquam cómmittit suám,
Quia, si unum óstium obsideátur, aliud pérfugium petit.

DINIARCHUS.

Otium úbi erit, de istis rébus tum ampliús tecum loquár.
860 Nunc puerúm redde.

PHRONESIUM.

Immo, anábo, ut hos diés aliquos sinás
Eum esse apúd me.

DINIARCHUS.

~~Minime~~

PHRONESIUM.

Amábo.

DINIARCHUS.

Qui id opúst?

PHRONESIUM.

In rem meam ést. (20)

849. V. D. hunc. 850. codd. omnes: quid uis et quid postules. 851. codd. me uidere uis: delevit vis Góllerus. 854. codd. ducendam iam esse. Delevi iam. 855. V. D. Et quasi p. Ut me quasi, P. Me quasi. D. delicta. V. sed amen, D. sed amem. 857. codd. quin o enbillum quam committit suum. 858. V. odium obsidiator, D. quasi unum obsidiator, P. quia vinum obsideatur. V. D. alium. Deinde codd. omnes gerit p. petit. 859. V. D. odium. 861. P. esse eum. V. iam abo, D. iam abio. V. D. quid opus. P. minime nam eo quid opus. Deinde in rem meam est Pareus: V. D. iure meá, P. in re mea.

Triduum hóc saltem, dum miles aliquo circumducitur,
 In eam rémoram: si quid habébo, tibi quoque étiam proderit.
 Si aufers púerum, a milite ómnis mihi spes tum ánimam efflaverit.

DINIARCHUS.

865 Factum cúpio, nam aliter fácere, si velím, non est locús.
 Nunc puero útere et procúra, quia unde prócures, habés. (25)

PHRONESIUM.

Multum amó te ob rem istam ecástor. ubi domi metues malúm,
 Fugito huc ad me: saltem amícus mihi esto mánipulariús.

DINIARCHUS.

Bene valé, Phronesiúm.

PHRONESIUM.

Jam me tuom óculum non vocás?

DINIARCHUS.

870 Id quoque ínterdum furtive nomen cómmemorabitúr.

PHRONESIUM.

Num quid vís?

DINIARCHUS.

Fac valeas. óperae mi ubi erit, ad te veneró. (30)

PHRONESIUM.

Ille quidem hinc abiit, abscéssit: dicere híc quidvis licét.

int. v. 11. 41 Verum est vérbum, quod memorátur: ubi amici, ibidem sunt opés.

Propter hunc spes etiam est, hódie detonsum íri militém,

875 Quem ego ecástor mage amo quám me, dum id, quod cúpio, inde auferó.

862. miles aliquo Bothius: codd. aliquo miles, nisi quod V. D. milis. 863. V. D. in eam rem, P. in ea re. Scripsi in eam remoram. 864. aufers Bothius: codd. auferes. Deinde codd. omnes tum mihi spes. Denique V. D. anima, P. animo. 865. V. D. re p. aliter, P. ne. 866. codd. quando p. quia unde. 867. amo Bothius: codd. amabo. Deinde codd. istam rem mecastor: Bothius ecastor. 868. codd. omnes: manubiniarius. Scripsi manipularius, scil. vulgaris. 869. codd. omm. me. V. D. tum p. tuom. codd. omm. non. 870. codd. interim futatim. Scripsi interdum furtive. V. commerauter, D. commemorabiter, P. commemoraviter. 871. Fac valeas Rittershusius, Menrsius et Acidalius: codd. facultas. mi ubi Bothius: codd. ubi mihi. 872. P. om. hinc. V. accessit, D. P. accessit. codd. hic quis uidelicet. 873. V. amicibildem opus. D. P. amici ibidem opus. Pius: ibidem sunt opes. 874. V. D. se p. est, quod P. om. Deinde D. geminat: se hodie. Denique V. D. tantum rimlitem, P. tantum militem. Scripsi detonsum iri militem. 875. D. P. omm. ego. V. D. ama. D. dudum p. dum, P. quam dudum id. V. auferue. D. P. auferre.

Quia cum multum abstulimus, haud apparet multum, quod datum est.
Ita sunt gloriae meretricum.

ASTAPHIUM.

Ah, tace, era!

PHRONESIUM.

Quidnam est? obsecro.

ASTAPHIUM.

Pater adest pueri.

PHRONESIUM.

Sine eumpse adire huc: sine, si is est, modo.

Sinito eum ipsum adire, ut coepit, ad me hac rectam si tenet.

880 Ne istum ecaster hodie astutis conficiam fallacis.

STRATOPHANES. ASTAPHIUM. PHRONESIUM. STRABAX.

STRATOPHANES.

Hocine amare est! Fero supplicium damnas ad amicam meam.

Utut illuc acceptum est, prius quod perdidit, hoc addam insuper.

Sed quid video eram atque ancillam ante aedis? adeunda haec mihi est.

Quid hic vos agitis?

PHRONESIUM.

Ne me appella.

STRATOPHANES.

Nimum saevis.

PHRONESIUM.

Sic ago.

876. Quia Bothius: codd. Quae. V. D. mutum. Deinde P. haud, D. aut, V. au. Denique apparet multum Bothius: codd. omnes multum apparet. 877. codd. aha tace quid est obsecro. 878. codd. omm. pater, quod addidit Bothius. Idem eumpse: codd. eum ipsum, nisi quod V. D. ipse. Deinde V. D. hunc p. huc. P. sui p. si is. 879. codd. Sine p. Sinito, nisi quod V. D: sin. Deinde V. D. ipse — cupit, P. cupio. Denique V. D. ad recta si tenent, P. ad me ac recta si tenent. 880. astutis Saracenus: codd. hastis confectum.

P. Miles. Ascaphium ancilla. Phronesium meretrix. Rusticus Strabax adolescens. 881. codd. Eo mihi amare, om. est. Deinde damnas Douza: codd. omnes damnis (cod. Lips. Roverianus iam bis). 882. Utut Gruterus: codd. Ut. Deinde illuc acceptum est Bothius: codd. illud acceptum sit. 883. V. D. uidet, P. uideon. Deinde haec mihi est Bothius: codd. est haec mihi. 884. V. D. appellat nimiu seui sic, P. appella nimum saevis. Addidi ago.

885 Potin ut mihi molestus né sis?

STRATOPHANES.

Quid id est, Astaphilitium? (5)

ASTAPHIUM.

Merito ecástor tibi suscénsset.

PHRONESIUUM.

Eho! anne istice etiam parúm

Male voló?

STRATOPHANES.

Ego mea volúptas, si quid péccavi priús,
Supplicium ád te hanc fero minam aúri: nisi mi erédis, respicé.

PHRONESIUUM.

Mannus vetát, priusquam penés sese habeat, quícquam crederé.

890 Pucro opúst cibum, opus est autem matri, quæ puerum lavit, (10)

Opus nutricei, ampullam ut hábeat veteris víni, largitér

Ut diés noctesque pótet: opus ligno, ópust carbonibús,

Fasciis opust, pulvínis, cuuis, incumabulis:

Oleum opúst, farina púero opust, opúst totum diém.

895 Numquam hoc úno die efficiátur opus, quin ópus semper siét. (15)

Non enim póssunt militáres pueri elúvie educiér.

STRATOPHANES.

Respice érgo atque accipe hóce, qui istuc éfficias opús.

885. Potin ut Bothius: codd. Potin es ut. Deinde sies. Quid id est Astaphilitium Bothius: V. D. quid astapilitium est, P. quid est Ascaphilitium. 886. V. D. sibi p. tibi — legon p. eho, P. egou. Deinde codd. omnes: atque ne isti etiam. Scripsi anne istice etiam. 888. V. archane p. ad te hanc, D. ad hanc, P. est hanc. codd. minam fero. V. D. si mihi ridespice, P. si mihi rides. Acidalius: fero minam auri: nisi mi credis, Muretus: respice. 889. P. vetant — habeant. V. panc p. penes. 890. autem matri Bothius: codd. matri autem. 891. V. atnt abeat, D. P. actute habeat. Scripsi ampullam ut habeat. 892. V. opust ieno, D. opnst istic non, P. opus istic non, cod. Schobingeri lignis. Inde Bothius opus ligno. 893. V. falciis, D. P. faciliis. 894. codd. farina purus est totum diem. 895. P. efficietur. 896. V. D. possum. codd. etauio exducier. Scripsi eluvie. 897. ergo atque accipe hoc Bothius: codd. ergo accipe hoc. P. Phronesio dat: Quid istuc est p. qui istuc. V. D. ex efficias.

PHRONESIUM.

Cedo, quamquám parum est.

STRATOPHANES.

Dabo mínam adhuc istie póstea.

PHRONESIUM.

Parum ést.

STRATOPHANES.

Tuo arbitrátu, quod iubébis, dabitur: dá nunc saviúm.

PHRONESIUM.

900 Mitte me, inquam, odiosus.

STRATOPHANES.

Nihil fit: non amór. teritur diés. (20)

Plus decém pondo auri amóre hoc pauxillisper perdidí.

PHRONESIUM.

Accipe hóc atque auferto íntro.

STRABAX.

Ubi mea amíca est gentiúm?

Neque rurí, neque hic operis quícquam factó: córrumpor sitú.

Ita misér eubando in lécto hic exspectándo obduruí.

905 Sed eeam vídeo. Heus, heus! amíca, quid agis?

STRATOPHANES.

Mála, quis heic homo ést?

PHRONESIUM.

Quem ego eeástor magis amó, quam tete.

STRATOPHANES.

Quám me? quomodó? (26)

898. V. D. ad omnae manucistic poste, nisi quod D. omne. P. Ad omne munus istie poste. V. D. *Phr.* Parust. 899. dabitur Góllerus: V. adabitur, D. P. addabitur. 901. V. D. pondo moris pausilliper, P. pondo moris pauxilli. Non. 155, 33 pondo amoris pauxillisper. Scripsi pondo auri amore hoc. 902. P. aufero. V. D. me p. mea — centium, P. certum. 905. V. D. heus amícam, P. heus amíca. Geminavi heus. Deinde V. D. mille quis illic homo est. P. om. mille. Scripsi: mala quis heic homo est. 906. P. mage, V. D. age. Deinde codd. omnes te p. tete.

PHRONESIUM.

Hoc modo, út molestus né sis.

STRATOPHANES.

Jamne abís, postquam aurum habés?

PHRONESIUM.

Condidi intro, quod dedisti.

STRABAX.

Ades, amíca, te adloquór.

PHRONESIUM.

Ad te ego ibo.

STRABAX.

Ad me, delíciá mea?

PHRONESIUM.

Hécele véro serió.

STRABAX.

910 Quamquam egó tibi videor stúltus, gaudere áliqui me voló. (30)

Quamquam es bélla, tuo maló sis, nisi tui ego áliqui gaudeó.

PHRONESIUM.

Vin te ampléctar? saviúm dem?

STRABAX.

Quidvis fáce, quod gaudeám.

STRATOPHANES.

Meosne ante óculos ego illam pátiar alios úmplexariér?

Mortuom hécele me hodie satiust. Abstine hóe, mulier, manúm,

915 Nisi te méa manu commáceratam et húnc vis emori. (35)

907. iamne Bothius: codd. iam. V. auru abis, D. aurum habens. 908. V. P. adest, D. abest. 909. codd. At ego ad te ibo, nisi quod V. atte. Deinde codd. omm. mea, quod ego addidi. 911. codd. Nam quamquam. Delevi Nam. V. D. est Ecclá. Deinde codd. omnes malo tuo p. tuo malo sis. Denique tuo p. tui. 912. V. D. Uinete amplectar et, P. Uine te amplectarier. Delevit et Göllerus. Deinde V. D. suauium. Denique codd. omnes omm. quod. 914. me hodie satiust Brixius; V. D. medio, quod P. prorsus om. codd. omnes satius — manu. 915. codd. nisi-si. Deinde V. ui in macera, D. ui macera, P. in machaera. Scripsi commacratam. Denique codd. mori.

PHRONESIUM.

Nil inhiare satiust, miles, si te amari postulas.

Auro, haud ferro deterreri hic potis est, ne amet, Stratophanes.

STRATOPHANES.

Qui, malum, bella aut faceta es, quae ames hominem istiusmodi?

PHRONESIUM.

Venitne in mentem tibi, quod verbum in cavea dixit histrio?

920 Omnes homines ad suum questum callent nec fastidiunt. (40)

STRATOPHANES.

Huncine hominem te amplexari, tam horridum et tam squalidum?

PHRONESIUM.

Quamquam hic squalidus, quamquam hic horridus est, visus bellus mihi.

STRATOPHANES.

Dedin ego aurum?

PHRONESIUM.

Mihi? dedisti filio cibaria.

STRABAX.

Nunc hanc si tecum esse speras, alia opus auri mina.

STRATOPHANES.

925 Malam rem his et magnam.

STRABAX.

Magno opere serva tibi viaticum. (45)

Quid ista debet?

STRATOPHANES.

Tria.

STRABAX.

Quae tria nam?

STRATOPHANES.

Unguenta, noctem, savium.

916. V. nihil iphiari, D. nihili phlari, P. nihili phiari. Scripsi inhiare.
 917. codd. aufero p. hand ferro. V. D. deterrere potest, P. deterrere potes. V. D. stratophanes, quod P. om. 918. faceta Pius: V. ea cieta est p. faceta es, D. eatieta, P. caieta. V. D. homini istiusmodi, P. hominem istiusmodi. 919. P. venietne, V. D. dixi. 920. nec Bothius: codd. et. 921. V. D. amplexares, P. amplexarier. V. horriaetasque aliudum. 922. V. quali est p. squalidus, D. P. qualis est. Deinde codd. omnes: quam hic horridus, om. est. Denique V. D. citus bellum hi. P. citius bellum. Lipsius e Vat. squalis est quamquam hic horridus, scitus, bellus est mihi. 923. D. P. Dedi. codd. omnes dedixisti p. dedisti. V. D. cibariam. 924. codd. si hanc p. hanc si. 925. codd. is et magna. V. tibi aticum, D. tibus atticum, P. tibaticum. 926. V. isti debe, D. P. isti debet. Deinde V. isi tria (scil. St. tria). D. P. nisi tria. Denique V. nocte, D. P. noctes.

PHRONESIUM.

Par parí respondet. vérum nunc tu sáltem me si amás,
Da mihi de tuis delíciis, quiequid ést, pauxillulúm.

STRATOPHANES.

Quid id, amábo, est, quod dem? díe dum: dona huius sí superet, ferés.

PHRONESIUM.

930 Vana cáptas.

STRATOPHANES.

Dic sis.

PHRONESIUM.

Abi, abi.

STRATOPHANES.

Consultá dum istue, mi homó. (50)

Cave faxít voluus tibi haéc iam, cui sunt déntis ferrei.
Volgo ad se ómnis intromittit: abstine istae tu manúm.

STRABAX.

Jam, herele, iám magno maló tuo vapulá, vir strenuós.

STRATOPHANES.

Dedi ego huic aúrum.

STRABAX.

At ego argéntum.

STRATOPHANES.

At ego pállam et purpurám.

STRABAX.

935 At ego ovés et lanam et ália multa, quae poseet, dabó. (55)
Meliust té minis certáre mecum quám minaciis.

927. codd. nunc saltem si amas. 928. V. D. Dan, P. clam. Deinde codd. omnes: tu mihi de tuis delictis. Denique V. D. sum quicquid pusillulum, nisi quod D. pausillulum, P. sum, omissis ceteris. 929. V. Quid ita alabo, D. Quid ita ab auo. Deinde V. D. idem p. dem. Denique codd. omnes, etiam P. qui cetera omnia omisit, dictum super fert. Addidi: dona huius si. 930. V. Capas. D. P. Campas. Scripsi captas et addidi Vana. Deinde codd. omnes dicit p. dic sis. Porro V. auaii, D. P. ab aui. Denique codd. omnes: consultam istue mihi homo. Scripsi consulta dum istue mi homo. 931. codd. faxis. V. uomus. Deinde codd. omni. haec. 932. P. istane p. istae tu. 933. codd. omnes omni. malo: addidit Bothius. Deinde codd. omnes tu p. tuo, nisi quod V. tut. 934. V. D. mirum p. aurum. codd. omnes: eat a pale puram p. at ego pallam et purpuram. 935. V. D. etianam p. et lanam. P. etiam. V. D. roseet p. poseet. V. dolum p. dabo. 936. codd. melius te minister certare, nisi quod V. certarem.

PHRONESIUM.

Lepidus écastor mortális! Mi Strabáx, perge, obsecró.
Stultus átque insanus dámnis certant: nós salvae sumús.

STRATOPHANES.

Age, priór, tiro, aliquid dá.

STRABAX.

Immo tu priór perde et peri.

STRATOPHANES.

940 Em tibi talentum argénti: Philippicum aés est: tene tibi. (60)

PHRONESIUM.

Tanto mélior: noster ésto, sed de vóstro vivitó.

STRATOPHANES.

Ubi est, quod tú das? solve zónas. Provocátor, quid tímés?

STRABAX.

Tu peregrínus es: hic hábito: num timeó, si ego ambuló?
Pecua ad háuc collo in crumína ego obligáta deferó.

STRATOPHANES.

945 Quid dedit? Ut distinxi hóminem.

STRABAX.

Immo ego te véro co, quod dedi. (65)

PHRONESIUM.

I intro amábo et tu ergo hac mécum: et tu eris mécum et hic quidéu.

STRABAX.

Quid tu? quid ais? cum hocine ésse te?

STRATOPHANES.

Ego enim pósterior dedi.

937. V. D. mortalis est, P. mortalis es. Deinde mi Strabax Bothius: codd. Strabax mi. 939. tiro aliquid da Bothius: V. tirot aliquid, D. tyranno aliquid. P. tiro aliquid. 940. D. P. hem. V. D. tale aetum. Deinde Philippicum aes est Brixius: V. philippices, D. philippices est, P. Philippei est. 941. codd. et p. de. 942. provocator Acidalius: codd. prouocatur. 943. codd. omn. es. Deinde V. nunc meos nego ambulo, D. P. nunc meos non ego ambulo. Scripsi num timeo si ego ambulo. 944. P. om. hanc. Deinde collo in crumina ego Priscianus I p. 270 ed. Hertz: codd. ego in crumina, om. collo. 945. codd. dedi p. dedit. V. dixinxi, D. distinxi. codd. omnes: ego vero, qui dedi. 946. V. D. In intro, P. intro. V. D. tu uergo. codd. omnes a p. hac. Denique codd. omnes tu eris mecum quidem, nisi quod P. quid est p. quidem. Scripsi: et tu eris mecum et hic quidem. 947. P. tu hoc ne p. hocine. Addidi: esse te. codd. omn. enim: addidit Acidalius.

PIRONESIUM.

Tu dedisti: hic iam datūrust: istuc hábeo, hoc expetó.
Verum utriq̄ue mos gerátur amborum éx sententiá.

STRATOPHANES.

950 Fiat: út rem gnatam video, hoc accipiúndum est, quod datūr. (70)

STRABAX.

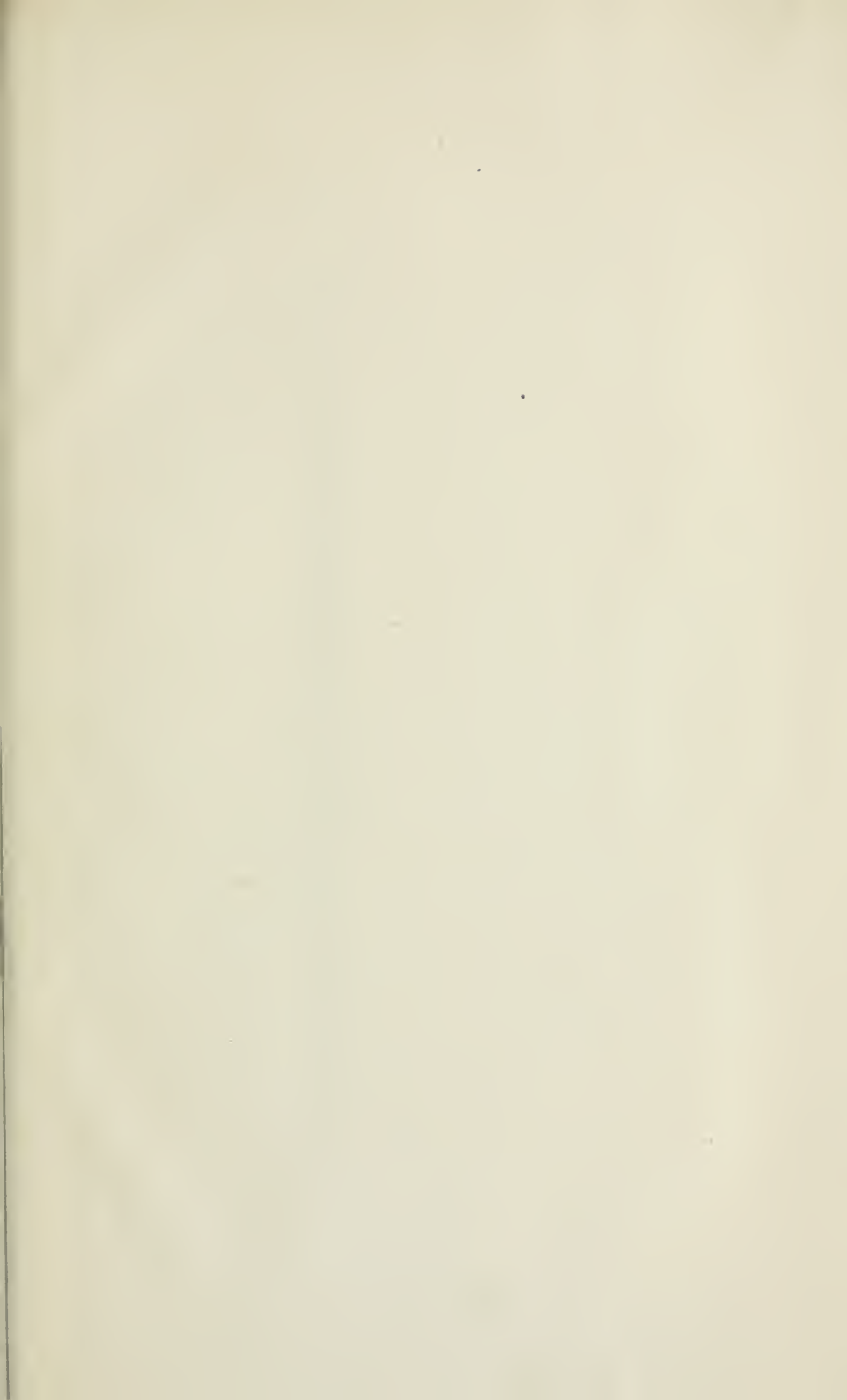
Meum quidém te lectum cérte ego occupáre non sinám.

PIRONESIUM.

Lepide ecástor aucupávi atque ex meá sententiá,
Meamque ut rém decet bene géstam, vostram rúrsus bene gerám.
Remeabó: si uterque animátust facere hoc, fácite uti sciám.
955 Veneris caússa adplaudite: éius haec in tutéla est fabulá. (75)

948. codd. omm. hic. P. daturus es p. est. 950. P. gratam. V. D. quo p. quod. 951. codd. omm. ego. Deinde codd. omnes sinem. 952. ecastor aucupavi atque Non. p. 467, 11: codd. mecastor aucupabatque. 953. D. P. Aeque p. Meamque. V. D. debere ne gestam, P. bene gestam. Scripsi: decet bene gestam. V. rursu, D. P. rursus. 954. V. D. Romabo P. Amabo. Scripsi remeabo. Deinde P. sicut, V. D. siquid. Scripsi si uterque. Denique codd. facere faciam ut sciám. Scripsi facere hoc facite uti sciám. 955. V. Ueneri. — Addunt denique codd. omnes versum: *Spectatores, bene valet: plaudite atque exurgite*, qui mihi quidem spurius videtur.

Ceterum corrigenda et addenda esse video haec: p. 9 l. paenultima del. multis hominibus, l. ultima adde P. omnibus p. hominibus. p. 19 adnotatt. l. 6 ad 218. amicust A. adde: ceteri amicus est. p. 30 adnotatt l. 6 ser. meo es p. est.

181043

Plautus, Titus Maccius. Truculentus
Truculentus; ed. by Geppert.

LL
P7217trG

NAME OF BORROWER

University of Toronto
Library

DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET

Acme Library Card Pocket
Under Pat. "Ref. Index File"
Made by LIBRARY BUREAU

